

MEGJELENT:
2024. AUGUSZTUS 30.

2024. ÉVI
9. SZÁM

ÖNKORMÁNYZATI HÍRLEVÉL

A KÖZIGAZGATÁSI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM ELEKTRONIKUS HÍRLEVELE
AZ ÖNKORMÁNYZATI TISZTSÉGVISELŐK ÉS TISZTVISELŐK SZÁMÁRA

KÖZIGAZGATÁSI ÉS
TERÜLETFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Tartalomjegyzék

SZERKESZTŐI ROVAT	4
MÁRCIUS 14-ÉN ELINDULT DUKAI MIKLÓS ÖNKORMÁNYZATI ÁLLAMTITKÁR ÚR FACEBOOK KÖZÖSSÉGI OLDALA	4
AZ MVM TÁJÉKOZTATÓ WEBOLDALA AZ ÖNKORMÁNYZATOK SZÁMÁRA	5
FIGYELMÜKBÉ AJÁNLJUK AZ ÖNKORMÁNYZATOK ELEKTRONIKUS HATÁSKÖRI JEGYZÉKE KIADVÁNYUNK XXVII. ÉVFOLYAM 2. SZÁMÁT	7
JOGSZABÁLYFIGYELŐ	8
Építési és területfejlesztési ágazat	8
AZ UKRAJNA TERÜLETÉN FENNÁLLÓ FEGYVERES KONFLIKTUSSAL ÖSSZEFÜGGŐ JOGSZABÁLYFIGYELŐ	9
Önkormányzati feladatellátást érintő jogszabályok	9
Jogszabályok jegyzéke	10
A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ BIZTOSHELYETTES FIGYELEMFELHÍVÁSA	11
FIGYELEMFELHÍVÁS A JEGYZŐ HELYI TERMÉSZETVÉDELMI HATÓSÁGI, SZAKHATÓSÁGI HATÁSKÖREINEK SZÜKSÉGESSÉGÉRŐL	11
JELENTÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK	23
A KORMÁNY A JÖVŐBEN IS TÁMOGATNI FOGJA AZ ÖNKORMÁNYZATOK TERMÉSZETI CSAPÁSOKKAL SZEMBENI VÉDEKEZÉSÉT	23
A TERMÉSZETALAPÚ MEGOLDÁSOK ALKALMAZÁSA A GYAKORLATBAN	24
A SZAKEMBERHIÁNY ENYHÍTÉSÉT SZOLGÁLJA A BALATON-KÖRNYÉKI BÉRLAKÁS- ÉPÍTÉSI TÁMOGATÁS	29
SZENT ISTVÁN HAGYATÉKA MINDEN MAGYAR SZÁMÁRA IRÁNYTŰKÉNT SZOLGÁL	30
TÍZ ÉV ALATT EZERMILLIÁRD FORINT VÍZIKÖZMŰ FEJLESZTÉSRE	31
ÚTON A VÍZBIZTONSÁG FELÉ	32
INTEGRÁLT VÍZGAZDÁLKODÁSSAL A JÖVŐ GENERÁCIÓIÉRT	35
HULLADÉKÉRT VIRÁGOT! – HELYI PÉLDA	38
ÚJRA IGÉNYELHETŐ A BÖLCSŐDEI TÁMOGATÁS	39
ÁSZ HÍREK	39
AZ ÁSZ KÖTELEZŐ ADATSZOLGÁLTATÁSRA HÍVJA FEL AZ ÖNKORMÁNYZATOKAT A GAZDÁLKODÁSUK ÁTLÁTHATÓSÁGA ÉRDEKÉBEN	39
FÓKUSZBAN AZ IKIR – HELYI KÖZSZOLGÁLTATÁS INFORMÁCIÓS RENDSZER	41
ÚJDONSÁGOK AZ IKIR-BEN - ÚJ WEBOLDAL ELÉRHETŐSÉG ÉS EGYSZERŰBB REGISZTRÁCIÓ	41
FIGYELMÉBE AJÁNLJUK	42
ELÉRHETŐK A GONDOSÓRA APPLIKÁCIÓK	42

VÁLOGATÁS A LECHNER TUDÁSKÖZPONT ANYAGAI KÖZÜL	43
PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK	45
LEGJOBB ÖNKORMÁNYZATI GYAKORLATOK PROGRAMJA 2024.....	45
ÉRTÉK VAGY! DÍJ.....	51
KERÉKPÁROSBARÁT TELEPÜLÉS ÉS KERÉKPÁROSBARÁT MUNKAHELY PÁLYÁZAT	52
PÁLYÁZATI HÍREK	53
SIKERES AZ ÖNKORMÁNYZATI TŰZOLTÓSÁGOK RÉSZÉRE KIÍRT 225 MILLIÓ FORINT KERETÖSSZEGŰ PÁLYÁZAT	53

SZERKESZTŐI ROVAT

MÁRCIUS 14-ÉN ELINDULT DUKAI MIKLÓS ÖNKORMÁNYZATI ÁLLAMTITKÁR ÚR FACEBOOK KÖZÖSSÉGI OLDALA

Tisztelt Olvasó!

A rengeteg információáradatban azzal a céllal indítottam el a szakmai közösségi oldalamat, hogy azon keresztül is segítséget kaphassanak az önkormányzatok fontos hírekről. Megtudhatják, hol találják az aktuális pályázatokat, vagy mely önkormányzatok milyen mértékben részesültek támogatásban a vis maior keretek ütemein belül.

A szakmai információk mellett bepillantást engedek államtitkári munkámba is. Olvashatnak a települések sikeresen lezajlott fejlesztéseiről, intézményátadó ünnepségekről vagy baráti és szakmai találkozásokról. Igyekszem színes, széles spektrumú tartalmaimmal felhívni a figyelmet jeles napjainkra és fontos eseményeinkre is, hogy a figyelmükkel megtisztelő polgárok számára edukáló és olvasásra érdemes bejegyzések születhessenek. A tartalmak között érdemes megnézni a rövid videókat, melyek összefoglalnak határidős felhívásokat, államtitkárságunkat érintő lezajlott eseményeket és hétköznapi egyéb színes témákat is. A hivatalos programokon túl igyekszem sok olyan hasznos információt is megjelentetni, ami az önkormányzati világhoz kapcsolódik.

Köszönettel tartozom a több mint 500 követőmnak, a lelkes likeolóknak és kommentelőknak, akik figyelemmel kísérik és észrevételeikkel, támogató hozzászólásaikkal visszajelzést adnak számomra az értékteremtő munkáról, melyet minden nap igyekszem képviselni.

Találkozzunk ezután is az online térben, melyet az alábbi **QR kód** segítségével könnyedén elérhetünk!

Követésüket megköszönve!

Üdvözlettel:

Dr. Dukai Miklós

AZ MVM TÁJÉKOZTATÓ WEBOLDALA AZ ÖNKORMÁNYZATOK SZÁMÁRA

Tisztelt Polgármester Asszony!

Tisztelt Polgármester Úr!

A hazai önkormányzatok az elmúlt időszakban számos kihívással szembesültek az energetikai piacon, többek között az emelkedő energiaárak, a szigorodó energiahatékonysági szabályozások és a fenntartható energiatermelés előmozdításának növekvő fontossága miatt. Megértve az igényeket, aktívan dolgozunk több olyan projekten is, melyek segítséget nyújtanak az önkormányzatok energiaügyeinek kezelésében és az MVM-mel való kapcsolattartás gördülékenyebbé tételében.

Csapatunkkal mindennap azon dolgozunk, hogy megoldásokat kínáljunk az energiaügyi kihívásokra, és ennek részeként különleges figyelmet szentelünk az önkormányzatokkal való együttműködésnek.

Az MVM Csoporton belül létrehozunk egy koordinációs és integráló szerepkört kizárólag az önkormányzatok számára, amely ellátja a cégcsoporton belüli ügyintézést, és kezel minden kezdeményezést és megkeresést, legyen szó általános szerződéses kérdésekről vagy komplex beruházási javaslatokról. Ezeket a dedikált kommunikációs csatornákon keresztül (e-mail: kiemeltonkormanyzatiugyek@mvm.hu; 06 1 474 99 00) megismerhetik az MVM aktuális termék- és szolgáltatásportfólióját, illetve az ESG specifikus tevékenységekkel kapcsolatos tudásmegosztás is megvalósulhat. Az új kapcsolatfelvételi lehetőség nem váltja ki az eddig ügyfélmenedzsereket, ők továbbra is rendelkezésre állnak a megkeresések során. Az új szerepkör integrált ügyintézést biztosít, és segítséget nyújt abban, hogy az önkormányzatok könnyen megtalálják a számukra megfelelő kapcsolattartót az MVM tagvállalati között, függetlenül attól, hogy melyik részleg felelős az adott ügyintézésért.

Az elmúlt időszakban valamennyi települési vezetővel folytattunk szakmai egyeztetéseket és az ezekből adódó tapasztalatokat felhasználva, valamint az MVM csoport egyes tagvállalataihoz beérkezett önkormányzati megkeresések és kérdések alapján hoztuk létre az önkormányzatok tájékoztatását szolgáló weboldalunkat (<https://mvmenergiakereskedo.hu/onkormanyzati-tajekoztatas>).

Az önkormányzatok helyzete összetett, mivel nemcsak a versenypiacon, hanem az egyetemes szolgáltatásban is vételezhetnek energiát- felhasználási helyeiktől függően. Honlapunk célja, hogy segítsen az önkormányzatoknak ebben a kettős rendszerben való eligazodásban, és egyidejűleg szélesebb körű és mélyebb tájékoztatást nyújtson a települési vezetőknek és az önkormányzati munkatársaknak. Ezen túlmenően számos olyan témát is feldolgoztunk a honlapunkon, amelyek segítik az önkormányzatok tájékozódását az energetikai kérdéskörökben- legyenek azok energiavételezési jogosultságok, szerződéses- és számlázási kérdések, energiahatékonysághoz köthető megoldásaink, illetve műszaki- hálózati jellegű kérdések.

Bízunk benne, hogy a weboldalunkon található tartalmak hatékonyan támogatják az önkormányzatok energetikához fűződő tevékenységét. Amennyiben kérdésük, észrevételük merül fel, úgy kérjük, jelezzék azt részünkre a kiemeltonkormanyzatiugyek@mvm.hu e-mail címen.

Mátrai Károly Tamás
vezérigazgató

Deme Krisztián
ügyfélkapcsolati vezérigazgató-helyettes

FIGYELMÜKBÉ AJÁNLJUK AZ ÖNKORMÁNYZATOK ELEKTRONIKUS HATÁSKÖRI JEGYZÉKE KIADVÁNYUNK XXVII. ÉVFOLYAM 2. SZÁMÁT

Elérhető az Önkormányzatok Elektronikus Hatásköri Jegyzékének **XXVII. évfolyam 2.** (2024. II. negyedévi) **száma**.

A képviselő-testület, a bizottság, a polgármester, a jegyző és az ügyintéző feladat- és hatásköreit ágazatoknak megfelelő bontásban tartalmazó hatásköri jegyzék megtalálható a Kormányportálon:

BIZTONSÁG REZSIVÉDELEM CSALÁDVÉDELEM

Q EN

Dr. Navracsics Tibor
közigazgatási és területfejlesztési miniszter

ÖNKORMÁNYZATOK ELEKTRONIKUS HATÁSKÖRI JEGYZÉKE

Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium

Hírek

Miniszter

Államtitkárok

Helyettes államtitkárok

Miniszteri biztosok

Önkormányzati hírlevelek

Pályázatok

Önkormányzati hatásköri jegyzék

Háttérintézmények

Társadalmi egyeztetés

Közérdekű adatok

Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság

2024. II. negyedév

Szerkesztési alapelvek

Tartalomjegyzék

Képviselő-testület - Általános feladat- és hatáskörök

Képviselő-testület - Agrár ágazat

Képviselő-testület - Belügyi ágazat

Képviselő-testület - Egészségügyi és társadalombiztosítási ágazat

Képviselő-testület - Építési és területfejlesztési ágazat

Képviselő-testület - Gazdaságfejlesztési ágazat

Képviselő-testület - Igazságügyi ágazat

Képviselő-testület - Környezet- és természetvédelmi ágazat

www.kormany.hu →

Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium → Önkormányzati hatásköri jegyzék elnevezésű rovat.

Készítette: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

JOGSZABÁLYFIGYELŐ

Építési és területfejlesztési ágazat

A jogszabály száma és címe: 252/2024. (VIII. 22.) Korm. rendelet a térségi fejlesztési tanácsok törvényességi felügyeletének szabályairól	
A jogszabály lényege: A jogszabály tartalmazza a térségi fejlesztési tanácsok törvényességi felügyeletének részletszabályait, melynek értelmében a tanács székhelye szerint illetékes fővárosi vagy vármegyei kormányhivatal a törvényességi felügyelet ellátása során vizsgálja a tanács szervezetének, működésének, döntéshozatali eljárásának jogszerűségét, a vonatkozó jogszabályok és a tanács saját szabályzatainak betartását, a tanács határozatainak, a tanács elnöke egyedi döntéseinek jogszerűségét, a tanács üléséről készített jegyzőkönyv jogszabályban rögzített tartalmi elvárásnak való megfelelését.	
Hatálybalépés: 2024. november 1.	Magyar Közlönyben való megjelenés: 2024. évi 82. szám , 6008. o. (2024. augusztus 22.)

Lezárva: 2024. augusztus 26.

A jogszabályok tervezetéhez tartozó indokolások nyilvánosságát a Magyar Közlöny mellékleteként, önálló sorozatban megjelenő Indokolások Tára biztosítja. Az egyes jogszabályok, valamint a hozzájuk tartozó indoklások megjelenése nincs összhangban. Az **augusztusban** megjelent indoklások elérhetők a magyarkozlony.hu, valamint a **[Nemzeti Jogszabálytár](#)** oldalain.

Összeállította: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

**AZ UKRAJNA TERÜLETÉN FENNÁLLÓ FEGYVERES KONFLIKTUSSAL
ÖSSZEFÜGGŐ JOGSZABÁLYFIGYELŐ****Önkormányzati feladatellátást érintő jogszabályok****254/2024. (VIII. 22.) Korm. rendelet****közszolgáltatások ellenértékének rendezésével kapcsolatos szabályokról**

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. és 81. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1.§ Az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása és kezelése érdekében veszélyhelyzet kihirdetéséről és egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 424/2022. (X. 28.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet ideje alatt a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 44/B–44/J. §-át, a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvényt, a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvényt, a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény 62–66. §-át, a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 30. §-át, valamint a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény 14. §-át az e rendeletben foglalt kiegészítésekkel kell alkalmazni.

2.§ E rendelet alkalmazásában

1. önkormányzati megrendelő:

- a) települési vagy területi önkormányzat vagy önkormányzati társulás,
- b) az a) alpont szerinti szerv által fenntartott költségvetési szerv,
- c) az a) alpont szerinti szerv közvetlen vagy közvetett többségi tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság vagy
- d) az a) alpont szerinti szerv közvetlen vagy közvetett többségi befolyása alatt álló gazdasági társaság;

2. szerződés:

- a) személyszállítási közszolgáltatás ellátására kötött közszolgáltatási szerződés vagy személyszállítási közszolgáltatás ellátására vonatkozó közvetlen megbízás,
- b) villamosenergia-vásárlási szerződés vagy hálózathasználati szerződés,
- c) közvilágítás korszerűsítésére, üzemeltetésére létrejött szolgáltatási szerződés,
- d) víziközmű-szolgáltatás ellátására kötött közszolgáltatási szerződés,
- e) a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatási tevékenység ellátására kötött közszolgáltatási szerződés,
- f) földgáz-kereskedelmi szerződés vagy
- g) egyetemes postai szolgáltatóval kötött szolgáltatási szerződés.

3.§ Önkormányzati megrendelő által az állam közvetlen vagy közvetett többségi tulajdonában álló gazdasági társasággal (a továbbiakban: állami gazdasági társaság) részben vagy egészben közfeladat ellátásának biztosítása céljából kötött szerződés alapján, a közfeladat ellátása vonatkozásában, lezárt szolgáltatási vagy számlázási időszakra vonatkozó, igazoltan teljesített vagy nem kifogásolt teljesítésből származó,

- a) szerződésben foglalt elszámolási és fizetési feltételek szerint megállapított vagy
- b) közszolgáltatási beszámolóban kimutatott,

egy önkormányzati megrendelő egy állami gazdasági társasággal szemben fennálló, egymillió forintot meghaladó olyan végrehajtható tartozását vagy tartozásait, amelyeket az adós a szerződésben rögzített határidő lejártát követően kibocsátott fizetési felszólításban tűzött határidőt követő 60 nap elteltével nem fizet meg, az állami adó- és vámhatóság adók módjára hajtja be, ha a tartozás jogosultja a tartozás végrehajtása iránt az állami adó- és vámhatóságot megkeresi.

4. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

5.§ E rendelet rendelkezéseit az e rendelet hatálybalépésekor meg nem fizetett, 3. § szerinti tartozások esetében is alkalmazni kell akkor, ha a tartozás érvényesítése iránt peres eljárás vagy nemperes eljárás, továbbá végrehajtási eljárás nincs folyamatban.

Megjelent a Magyar Közlöny [2024. évi 82. számában.](#)

Jogszabályok jegyzéke

[229/2024. \(VII. 31.\) Korm. rendelet](#)

a Magyarország 2024. évi központi költségvetéséről szóló 2023. évi LV. törvény veszélyhelyzet ideje alatti eltérő szabályairól szóló 489/2023. (XI. 2.) Korm. rendelet módosításáról

A 489/2023. (XI. 2.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették 2024. július 11. napjával.

Megjelent a Magyar Közlöny [2024. évi 79. számában.](#)

Lezárva: 2024. augusztus 29. (Magyar Közlöny 2024. évi 83. szám)

Összeállította: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME T ELLÁTÓ BIZTOSHELYETTES FIGYELEMFELHÍVÁSA

(Ügyszám: AJB-889/2024.)

FIGYELEMFELHÍVÁS A JEGYZŐ HELYI TERMÉSZETVÉDELMI HATÓSÁGI, SZAKHATÓSÁGI HATÁSKÖREINEK SZÜKSÉGESSÉGÉRŐL

A jövő nemzedékek szószólójaként az Alaptörvényből és az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 3. § (1) bekezdése a), b) és g) pontjaiból fakadó kötelezettségem folyamatosan figyelemmel kísérni a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülését és rendszeresen tájékoztatni az alapvető jogok biztosát, az érintett intézményeket és a nyilvánosságot a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülésével kapcsolatos tapasztalataimról, valamint e tárgykörben felhívni a figyelmüket a természetes személyek nagyobb csoportját érintő jogsértés veszélyére, illetve jogalkotási javaslatot tehetek az ezt érintő jogszabályok megalkotására, módosítására.

Jelen figyelemfelhívás középpontjában egy konkrét ügy kapcsán észlelt szabályozási anomália áll, nevezetesen, hogy **az építésügyi szabályozás a helyi természetvédelmi oltalom alatt álló területek esetén az építésügyi hatósági ügyekben – egyes speciális eseteket leszámítva – nem biztosítja a szakhatósági részvételi lehetőséget a természetvédelmi feladatokat – önkormányzati hatósági jogkörben – ellátó települési jegyzőnek.**

A probléma áttekintése és elemzése során felmerült, hogy az ágazati szabályozás kapcsán a(z alap)jogi összefüggések és a szabályozási környezet nem kellően érvényesül, ezért jelen felhívásomban – a jogalkotást és az érintett nyilvánosságot segítve – összegezem a helyi jelentőségű védett természeti területek oltalmával és azok érvényesítésével kapcsolatos (alap)jogi szempontokat, követelményeket.

1. Az Alaptörvény XX. cikkében szabályozott testi és lelki egészséghez való jog, valamint a XXI. cikk szerinti egészséges környezethez való jog megvalósításának egyik nyilvánvaló és elsődleges eszköze a környezetvédelem.

A fenti alapvető jogok alkotmányos tartalmát és követelményeit az Alkotmánybíróság gyakorlata bontja ki. Ennek nyomán az egészséges környezethez való jog intézményvédelmi garanciáinak egyik fontos pilléréként az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése tekintendő, amely a természetes és épített környezet, a nemzet közös – természeti és kulturális – öröksége értékeinek védelmét, fenntartását és a jövő nemzedékek számára való megőrzését az állam és mindenki általános alkotmányos felelősségékként állapítja meg és ezzel az Alaptörvényből fakadó kötelezettséggé teszi.

Az Alaptörvényben a nemzet közös örökségének alkotmányos védelmére Ügyszám: AJB- 889/2024 2 hivatott fenntarthatóság követelménye az alkotmányfejlődés olyan eredményeként jelenik meg, amely új alkotmányos értéként az alapvető jogokat és egyéb alkotmányos értékeket, közöttük a jobbiztonság követelményét is új fejlődési perspektívába helyezi.

Az elmúlt években számos alkalommal¹ foglalkoztam az egészséges környezettel, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmével kapcsolatos alapjogi kérdésekkel, így többek között a **visszalépés tilalmának**² alkotmánybíróági értelmezésével is. Erre figyelemmel ezen – a nemzet közös örökségének védelme kapcsán alapvető – elvvel összefüggésben csak az Alkotmánybíróság 16/2015. (VI. 5.) AB határozatát [110] idézném, amely szerint „(...) Az a körülmény, hogy bizonyos, korábban fennálló és egyértelműen beazonosítható, **jogszabályok által biztosított hatáskörök a szabályozási környezetből hiányoznak és emiatt egyes feladatok ellátatlanul maradnak, a jogszabályi védelmi szint csökkenését eredményezi, még akkor is, ha emiatt a természeti állapot tényleges romlásának „csak” a kockázata merül fel. A jogalkotónak ilyen, az alkotmányossági vizsgálat tárgyává tett átfogó jellegű, több jogszabály módosítását is eredményező jogalkotói aktus meghozatalakor (mint jelen esetben), különös figyelmet kell fordítania a szabályozás teljességére és a lehetőségeihez képesti hézagmentességére. Figyelemmel kell lennie arra is, hogy a jogszabályokban korábban fellelhető garanciális elemek hatékonysága, maga a védelmi szint ne csökkenjen, hanem annak mértéke legalább a szabályozás módosítását megelőző szinten maradjon, vagy inkább növekedjen.”**

A visszalépés tilalmával szoros összefüggésben áll **a megelőzés és az elővigyázatosság elve**, melyek vonatkozásában az Alkotmánybíróság a 14/2020. (VII. 6.) AB határozatában [37] azt rögzítette: „Az elővigyázatosság és a megelőzés közvetlenül az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdéséből, illetőleg XXI. cikk (1) bekezdéséből fakadó elveiből következő módon az államnak kell biztosítania azt, hogy a környezet állapotának romlása egy adott intézkedés következményeként ne következzen be {27/2017. (X. 25.) AB határozat, Indokolás [49]}. Ebből következő módon a jogalkotónak kell azt igazolnia, hogy valamely tervezett szabályozás nem valósít meg visszalépést, és ezáltal nem okoz adott esetben akár visszafordíthatatlan károkozást, illetőleg nem teremti meg egy ilyen károkozás elvi lehetőségét sem {13/2018. (IX. 4.) AB határozat, Indokolás [62]}.

¹ Például:

- A jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása és jogi összefoglalója a hatósági szerződés alkalmazási szempontjairól a környezetvédelemben (2023. október 03.) https://www.ajbh.hu/documents/10180/0/Figyelemfelhivas_hatosagi_szerzodesrol_Vegleges.pdf
- A veszélyhelyzeti rendeletalkotás és a jövő nemzedékek érdekeinek védelme összehangolhatóságáról szóló figyelemfelhívás (2023. február 14.) https://www.ajbh.hu/documents/10180/2926454/Alapjogi_osszefoglalo_in_vh.pdf/16bf0555-38ea-fc93-43d3-6d99eb68a41d?t=1676377091588
- A jövő nemzedékek szószólójának a területhasználatok települési szintű szabályozásának átalakításával kapcsolatos alapjogi összefoglalója, valamint a jogalkotást és jogalkalmazást támogató javaslatai (2022. december 13.) https://www.ajbh.hu/documents/10180/2926454/Szozszoloi_javaslat_terulethasznalat.pdf
- A jövő nemzedékek szószólójának elvi állásfoglalása a helyi védett természeti területekkel kapcsolatban (2022. június 01.) https://www.ajbh.hu/documents/10180/2896961/Helyi_vedett_termeszeti_teruletekrol.pdf

² 16/2015. (VI. 05.) AB határozat, 3223/2017. (IX. 25.) AB határozat, 28/2017. (X. 25.) AB határozat

Mindez azt jelenti, hogy az elővigyázatosság, illetőleg a megelőzés elvéből következő módon a P) cikk (1) bekezdése, illetőleg a XXI. cikk (1) bekezdése sérelmének megállapításához nem szükséges a környezet állapotának tényleges romlása, hanem már az állapotromlás kockázata (illetőleg az állapotromlás kockázatának felmérésére vonatkozó kötelezettség elmulasztása vagy figyelmen kívül hagyása) is megalapozza az alaptörvényellenesség megállapítását.”

A helyi jelentőségű védett természeti területek védetté nyilvánításának célja többféle lehet, így különösen: a védendő terület élőhelyeinek, természeti állapotának, ökológiai rendszereinek és változatos, védett és fokozottan védett élővilágának megőrzése, a természetes szerkezetű és fajösszetételű növénytakaróval fedett terület megőrzése, illetve kialakítása, az urbanizációtól mentes, természetközeli állapot hosszú távú megőrzésének és a tájképi értékek fennmaradásának biztosítása.

A már idézett 14/2020. (VII. 6.) AB határozatban a *Testület nem fogadta el a helyi és az országos jelentőségű védett természeti területek közötti jogalkotói különbségtételt* és emiatt a védettségi szinten alapuló eltérő szabályozást aggályosnak találta³. Kimondta azt is, hogy a helyi és az országos jelentőségű védett természeti területek között bevezetett megkülönböztetés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonság elvével is ellentétes. A különbségtételt tartalmazó rendelkezések megsemmisítése nyomán mind az országos, mind pedig a helyi védettség alatt álló természeti területek védelme – az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdéséből és XXI. cikk (1) bekezdéséből következően – a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) rendelkezéseivel összhangban, a jogszabály erejénél fogva és további feltételek teljesítése nélkül áll be.⁴

Az Alkotmánybíróság döntéséből és magából a Tvt. előírásaiból is az következik, hogy a védett természeti területek (és értékek) az oltalmuk alapján egységesek, mindegyik vonatkozásában azonos védelmet kell biztosítani, függetlenül attól, hogy helyi vagy országos jelentőségűek, vagy eltérő a védetté nyilvánító személye, módja (miniszteri vagy önkormányzati rendelet).

2. A Tvt. 38/A. § (1) bekezdése szerint „A védett természeti területre közvetlen kihatással lévő vagy azt közvetlenül érintő eljárásokban a természetvédelmi szempontok érvényesülését szakhatósági eljárás keretében vagy szakkérdésként kell vizsgálni”.

Az egyes hatósági eljárásokba bevonandó szakhatóságok körét – így többek között az építésügyi eljárásokban megkeresendő helyi környezet- és természetvédelmi szakhatóságot – az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szakh.kr.) 1. § (1) bekezdése és annak 1. melléklete határozza meg.

³ Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 2017. szeptember 1. napjától hatályos 23. § (2) bekezdés a) pontja és 28/A. § (4) bekezdése ellentétes az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésével és a XXI. cikk (1) bekezdésével, ezért azokat a rendelkező részben foglaltak szerint megsemmisítette

⁴ 14/2020. (VII. 6.) AB határozat, Indokolás [83]

A Szakh.kr. – 2021-től kezdődően – néhány egyedi és speciális építésügyi hatósági eljárásban⁵ kötelezővé teszi a települési önkormányzati jegyző, mint helyi természetvédelmi szakhatóság bevonását. Ennek feltétele, hogy a kérelemben megjelölt létesítmény helyi jelentőségű védett természeti területet érintsen vagy arra közvetlen hatást gyakoroljon (és a tevékenység megkezdéséhez, folytatásához környezetvédelmi engedélyre vagy eljárás lefolytatására ne legyen szükség). Ilyen esetekben a települési jegyző azt vizsgálja, hogy a létesítmény vagy tevékenység a helyi önkormányzati rendeletben (helyi építési szabályzatban stb.) meghatározott természetvédelmi követelményeknek a kérelem szerint vagy további feltételek mellett megfelel-e. Tehát a települési jegyző helyi természetvédelmi szakhatóságként nem minden építésügyi hatósági ügyben vesz részt, hanem csak néhány esetben és azt vizsgálja, hogy a kérelmezettek megfelelnek-e a helyi önkormányzati rendeletekben meghatározott természetvédelmi követelményeknek.

Ehhez képest az – építésügyi és az építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006. (XII. 23.) Korm. rendeletben kijelölt – építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokban az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Eljr.) 6. melléklet III. táblázata határozza meg az eljáró hatóság által vizsgált szakkérdéseket és azok „terjedelmét”. Az Eljr. 6. melléklet III. táblázat 6. pontja⁶ szerint az építésügyi hatóság engedélyezési eljárásában⁷ vizsgálni szükséges⁸ a természetvédelmi, tájvédelmi szakkérdést⁹, ha az építési tevékenység, illetve az építményben folytatott tevékenység külterületen, valamint belterület esetén természeti területen, országos jelentőségű védett természeti területen, Natura 2000 területen, barlang védőövezetén folyik, vagy barlangot, egyedi tájértéket közvetlenül érint. Ez alapján e területeket – közte az országos jelentőségű védett természeti területeket¹⁰ – érintő építésügyi hatósági eljárásokban meg kell vizsgálni a megjelölt természetvédelmi, tájvédelmi (szak)kérdéseket, melyben a kormányhivatali integráció alapján a kormányhivatal természetvédelmi ügyekért felelős szakmai szervezeti egysége is részt vesz.¹¹

⁵ Például a bányafelügyeleti építésügyi vagy építésfelügyeleti hatáskörébe tartozó építményeknél (1. pont 29. alpont), a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárások (4. pont 43. alpont), egyes sajátos ipari építményekre vonatkozó építésügyi hatósági eljárások (4. pont 50. alpont) vagy az elektronikus hírközlési építmények engedélyezési eljárásai (7. pont 7. alpont) során

⁶ „Ha az építési tevékenység, illetve az építményben folytatott tevékenység nem környezeti hatásvizsgálat vagy nem egységes környezethasználati engedély köteles és az építési tevékenység, illetve az építményben folytatott tevékenység külterületen, valamint belterület esetén természeti területen, országos jelentőségű védett természeti területen, Natura 2000 területen, barlang védőövezetén folyik, továbbá ha barlangot, egyedi táj értéket közvetlenül érint.”

⁷ Vagyis az építési, bontási, összevont használatbavételi és fennmaradási engedélyezési eljárások során.

⁸ Ha az építési tevékenység, illetve az építményben folytatott tevékenység nem környezeti hatásvizsgálat vagy nem egységes környezethasználati engedély köteles.

⁹ Tehát a tevékenység a természet és a táj védelmére vonatkozó nemzeti és uniós jogi követelményeknek a kérelemben foglaltak szerint vagy további feltételek mellett megfelel-e.

¹⁰ Az országos jelentőségű védett természeti terület megfogalmazás ugyanakkor kizárja, hogy abba a helyi jelentőségű védett természeti területek beletartozzanak, illetve a – későbbiekben ismertetendő – természetvédelmi hatásköri szabályok helyi jelentőségű védett természeti területek esetén nem teszik lehetővé a kormányhivatal eljárást.

¹¹ Itt kell rögzíteni, hogy a hatályos jogszabályi előírások egyetlen esetben sem teszik lehetővé, hogy a helyi jelentőségű védett területekre vonatkozó (önkormányzati) jogkörök a kormányhivatalok országos természetvédelmi hatáskörébe beleértendőek legyenek, azokat minden esetben – figyelemmel a később kifejtendő (alap)jogi indokokra – külön-külön szabályozzák.

Az Eljr. szabályainak értelmezése kapcsán az is rögzítendő, hogy a Tvt. 4. §-a egyértelműen meghatározza az egyes területi kategóriák fogalmát és tartalmát¹², a Tvt. 15. § (1) bekezdése¹³ részletesen rendelkezik arról, hogy mi minősül természeti területnek, azt is meghatározza, hogyan kell ezt a tényt kihirdetni.¹⁴ A természeti területek jegyzékét azonban a természetvédelemért felelős miniszter a mai napig nem tette közzé¹⁵, így e területeken a szakhatósági közreműködés is igen nehézkesen valósul meg. Ezzel szemben a helyi jelentőségű védett természeti területek pontos lehatárolása, helyrajzi számai jogszabályban, helyi rendeletekben minden esetben kihirdetésre kerülnek. E két területi kategória között lehet ugyan némi területi átfedés, de nem minősülnek egyező kategóriáknak, azaz a szakhatósági jogkör biztosítása szempontjából is külön kezelendők.

Az előzőek alapján az állapítható meg, hogy a Szakh.kr. a helyi jelentőségű védett természeti területek esetén csak egyes speciális építési ügyekben teszi lehetővé a települési jegyző, mint helyi természetvédelmi szakhatóság bevonását. Az Eljr. az országos jelentőségű védett természeti területeket érintő építési ügyekre ellenben általánosan írja elő a Kormányhivatalok számára a természetvédelmi, tájvédelmi szakkérdések vizsgálatát és szélesebb körben (mint a helyi jelentőségűeknél), mert az a természet és a táj védelmére vonatkozó nemzeti és uniós jogi követelményeknek való megfelelésre is kiterjed. Következésképpen, miközben az Eljr. az országos jelentőségű védett területeknél a természetvédelmi szempontok széles körű és generális vizsgálatáról rendelkezik, addig a Szakh.kr. a helyi jelentőségű védett területeket érintő építési eljárásokban *csak néhány esetben és szűk terjedelemben biztosítja ezek vizsgálatát*, holott a természeti oltalom – ahogy azt korábban már jeleztem – azonos mind a szabályozás tartalmában, mind az érdemi jogi garanciákban és a szabályozás szintjében.

A fentiek alapján az állapítható meg, hogy az építésügyi ágazati szabályozás alapján **a helyi jelentőségű védett természeti területeket érintő építésügyi hatósági eljárásokba a települési önkormányzat jegyzője** (fővárosban a főjegyző) **helyi természetvédelmi szakhatóságként** – általában, s így **főszabályként** – **nem kerül bevonásra**.

---

¹² A Tvt. 4. § b) pontja szerint „*természeti terület: valamennyi olyan földterület, melyet elsősorban természetközeli állapotok jellemeznek*” míg a Tvt. 4. § g) pontja szerint „*védett természeti terület: e törvény vagy más jogszabály által védetté vagy fokozottan védetté nyilvánított (kiemelt természetvédelmi oltalomban részesülő) földterület*”.

¹³ „*Természeti területnek minősül, ha a 4. § d) pontjában meghatározott feltételeknek megfelel:*

a) az erdő, gyepek, nádasok, művelési ágú termőföld;

b) a művelés alól kivettként nyilvántartott földterület, ha nem építmény elhelyezésére szolgál, vagy ha e törvény hatálybalépésekor, véglegessé vált döntéssel jóváhagyott bányászati műszaki üzemi terv alapján nem áll bányaművelés alatt;

c) a mező- és erdőgazdasági hasznosításra alkalmatlan földterület.”

¹⁴ 14 A Tvt. 15. § (2) bekezdése szerint „Az (1) bekezdés hatálya alá tartozó természeti területek jegyzékét a miniszter az agrárpolitikáért felelős miniszterrel együtt közzéteszi.”

¹⁵ 15 Erre a hiányosságra egy természetközeli nádas irányított égetésével kapcsolatos AJB-1371/2020 számú közös jelentés is felhívta a figyelmét. https://www.ajbh.hu/documents/10180/3190211/K%C3%B6z%C3%B6s+jelent%C3%A9s+egy+n%C3%A1d+C3%A9get%C3%A9s+szel%C3%B6sszeft%C3%BCgg%C5%91+panasz+C3%BCgy%C3%A9ben+1371_2020/b8213c61-ec3b-7e35-6965-5df8b7374ee9

3. Az Alaptörvény kimondja, hogy *„Magyarországon a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása érdekében helyi önkormányzatok működnek”*¹⁶ *„a helyi önkormányzat feladat- és hatásköreit a képviselő-testület gyakorolja.”*¹⁷

Ennek nyomán a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.) 13. § (1) bekezdése rögzíti, hogy *helyi közügy – többek között – a helyi környezet- és természetvédelem.*¹⁸ A Möt. előírásai szerint az *önkormányzati feladatok ellátását a képviselő-testület és szervei* (például polgármesteri hivatal, jegyző) *biztosítják*, önkormányzati döntést a képviselő-testület (helyi népszavazás), illetve felhatalmazása alapján – többek között – a jegyző hozhat.¹⁹

Ebből következően a helyi környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos feladatokat, illetve jogköröket az önkormányzat és szervei gyakorolják, azt nem pótolhatják, helyettesíthetik a kormányhivatalok, hiszen azok az állam és a Kormány központi közigazgatási szervei, alapvetően eltérő funkciót gyakorolva. Miután a helyi önkormányzati rendeletek jogszabályok, így az azokban szereplő előírásokat az államigazgatási szerveknek is figyelembe kell venniük a hatósági döntéseikben, ugyanakkor alapjogi szempontból aggályos, ha az azok érvényesítésével kapcsolatos – eltérő alkotmányos alapokon nyugvó – önkormányzati jog- és hatásköröket elvonják azzal, hogy az érintett helyi önkormányzati szervek bevonását mellőzik.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 48. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben illetékességi területére a más jogszabályokban előírtaknál szigorúbb környezetvédelmi előírásokat határozhat meg. A Tvt. 3. § (2) bekezdése pedig kimondja, hogy *„a természetvédelemmel összefüggő e törvényben nem szabályozott kérdésekre, a Kvt. rendelkezéseit kell alkalmazni”*.

A Kvt. előírásai közül a 46. § (1) bekezdés a) pontja emelendő ki, amely szerint *„(a) települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében (...) biztosítja a környezet védelmét szolgáló jogszabályok végrehajtását, ellátja a hatáskörébe utalt hatósági feladatokat”*. A 10. §-ban szabályozott együttműködés elve pedig kimondja, hogy *„(a)z állami szervek, a helyi önkormányzatok, a természetes személyek és szervezeteik, (...) valamint más intézmények együttműködni kötelesek a környezet védelmében. Az együttműködési jog és kötelezettség kiterjed a környezetvédelmi feladatok megoldásának minden szakaszára”, illetve „(a)z együttműködéssel járó jogokat és kötelezettségeket e törvény, illetve az önkormányzat rendeletben állapítja meg.”*

---

¹⁶ Alaptörvény 31. cikk (1) bekezdése

¹⁷ Alaptörvény 33. cikk (1) bekezdése

¹⁸ Möt. 13. § 11. pontja

¹⁹ A Möt. 41. § (2) bekezdése szerint *„Az önkormányzati feladatok ellátását a képviselő-testület és szervei biztosítják. A képviselőtestület szervei: a polgármester, a főpolgármester, a vármegyei közgyűlés elnöke, a képviselő-testület bizottságai, a részönkormányzat testülete, a polgármesteri hivatal, a vármegyei önkormányzati hivatal, a közös önkormányzati hivatal, a jegyző, továbbá a társulás.”* Míg a 41. § (3) bekezdése alapján *„Önkormányzati döntést a képviselő-testület, a helyi népszavazás, a képviselő-testület felhatalmazása alapján a képviselő-testület bizottsága, a részönkormányzat testülete, a társulása, a polgármester, továbbá a jegyző hozhat.”*

A Tvt. 23. § (1) bekezdése szerint a „természeti érték és terület kiemelt oltalma a védetté nyilvánítással jön létre”, a 24. § (1) bekezdése értelmében természeti terület országos jelentőségű terület esetén a miniszter, míg helyi jelentőségű terület esetén rendeletben a települési (Budapesten a fővárosi) önkormányzat nyilvánít védetté. A Tvt. 62. § (2) bekezdése szerint „**A helyi jelentőségű védett természeti terület fenntartásáról, természeti állapotának fejlesztéséről, őrzéséről a védetté nyilvánító települési önkormányzat köteles gondoskodni**”.

A helyi védett természeti területekkel kapcsolatos elvi állásfoglalásomban²⁰ is hangsúlyoztam, hogy a helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánítás egyrészt jogi lehetőség, ami ugyanakkor nem lehet ad-hoc jellegű és főképp nem gazdasági, politikai döntés, mert azt az érintett „objektum” védettséget megalapozó természeti értéke(i) alapján kell megítélni. Másrészt ez egyben hosszú távú „elköteleződés”, amelyhez az e területekkel kapcsolatos feladatok ellátásának (vagyis azok fenntartásának, természeti állapotuk fejlesztésének és őrzésének) kötelezettsége is társul. Ennek egyik alapvető pillére és eszköze az oltalmazott területekre vonatkozó helyi önkormányzati szabályozás, illetve az azokban rögzített rendelkezések végrehajtása és érvényesítése a helyi hatósági – akár államigazgatási, akár önkormányzati hatósági – eljárásokban, avagy más hatóságok (államigazgatási) eljárásaiban, szakhatóságként.

Ebből következően a települési önkormányzat rendeletében nemcsak helyi jelentőségű védett természeti területet hozhat létre, hanem feltételeket, feladatokat állapíthat meg, melyek ellátásához hatósági jogkörök is társulnak (engedélyezés, végrehajtás, bírságolás, kötelezés stb.). Ezen helyi normákban – illetve a magasabb szintű jogszabályokban – szabályozott, a helyi védett természeti területekkel kapcsolatos hatásköröket és feladatokat az önkormányzat, illetve az annak szerveként eljáró települési jegyző gyakorolja és látja el.

Tehát függetlenül attól, hogy a természeti oltalom tartalmi (és jogi) szempontból oszthatatlan, **a helyi jelentőségű védett természeti területekkel kapcsolatos feladatokat – az Alaptörvényből, a Mötv.-ből és a Tvt.-ből, illetve a védelemből fakadóan – a települési önkormányzatoknak kell ellátniuk, amely aktív jegyzői közreműködést, helyi természetvédelmi hatósági, illetve szakhatósági feladatellátást igényel és feltételez.**

4. A Tvt. 38/A. és 39. §-ai²¹ – a már idézettekén túl – valamennyi (helyi és országos) természetvédelmi hatóság tekintetében úgy rendelkeznek, hogy szükség van szakhatóságként való bevonásukra, ha a védett természeti területek érintettsége felmerül.

---

²⁰ Lásd a helyi védett természeti területekkel kapcsolatban elvi állásfoglalás 8. és 6. pontjait.

²¹ A Tvt. 39. § (1) bekezdése szerint „Védett természeti területre közvetlen kihatással lévő vagy azt közvetlenül érintő hatósági eljárás során a természetvédelmi hatóság – kivéve, ha a tevékenység környezeti hatásvizsgálat- vagy egységes környezethasználati engedélyköteles –, ha a szakhatósági közreműködés törvényben meghatározott eljárási feltételei fennállnak, szakhatóságként működik közre: (...)

b) telekalakítás, építés, létesítés és használatbavétel;
c) nyomvonalas létesítmény és földmű építése (...) engedélyezésekor.”

A Tvt. továbbá több olyan törvényi rendelkezést tartalmaz, amelyek előírják²², hogy a természeti értékekre az azokat érintő tevékenységek – így többek között az építés, a használat – során fokozott figyelmet kell fordítani. A Tvt. 38. § (1) bekezdés c) és d) pontjai általános érvénnyel azt is rögzítik, hogy „védett természeti területen a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges különösen (...) a terület helyreállításához, jellegének, használatának megváltoztatásához, (...) termőföldnek nem minősülő földterület rendeltetésének, termőföld művelési ágának a megváltoztatásához (...)”. A Tvt. 57. § (1) bekezdése²³ szerint a természetvédelmi igazgatás feladatait a törvény és más jogszabályok rendelkezései alapján a miniszter, az államigazgatási szervek, valamint a jegyző (a fővárosban a főjegyző) látják el.

Ennek alapján a Kormány a természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kijel.kr.) 6. § (1) bekezdés e) pontjában természetvédelmi hatóságként jelöli ki a települési önkormányzat jegyzőjét²⁴ A Kijel.kr. 9. §-a alapján a jegyző jár el a Tvt. meghatározott rendelkezéseinek érvényre juttatásában, így helyi jelentőségű védett természeti területet érintő engedélyezési eljárásokban.²⁵

Tehát a Tvt. egyértelműen azt mondja ki, hogy a természetvédelmi igazgatás feladatait a jegyző is ellátja és a Kijel.kr. *általános érvénnyel jelöli ki természetvédelmi hatóságként a települési jegyzőt* (a miniszter és a kormányhivatal mellett).²⁶

A magyar közigazgatásban a jegyző szerepe – ebből eredően hatás- és feladatköre – kettős természetű, vagyis nem csak állami, hanem önkormányzati feladatokat is ellát. Amennyiben a jogalkotó a hatóságok kijelölése során – miként a Kijel.kr.-ben – nem általánosságban a jegyzőről, hanem kifejezetten a települési önkormányzat jegyzőjéről beszél, akkor az nem központi közigazgatási feladat ellátására, hanem önkormányzati (természetvédelmi) feladatra és hatósági jogkörre vonatkozik.

Az előzőek szerint a természetvédelmi jogszabályok – a Mötv.-vel szinkronban – azt állapítják meg, hogy **a helyi jelentőségű védett természeti területek tekintetében a települési jegyző a hatáskörrel rendelkező önkormányzati természetvédelmi hatóság és a szakhatóság.**

---

²² A Tvt. 7. § (2) bekezdés c) pontja, a 19. § (2) bekezdése stb.

²³ „A természetvédelmi igazgatás feladatait e törvény és más jogszabályok rendelkezései alapján a miniszter, az államigazgatási szervek, valamint a jegyző, a fővárosban a főjegyző látják el.”

²⁴ „A Kormány természetvédelmi hatóságként

a) a minisztert,
b) a Pest Vármegyei Kormányhivatalt,
c) a vármegyei kormányhivatalt,
d) a fővárosi főjegyzőt,
e) a települési önkormányzat jegyzőjét jelöli ki.”

²⁵ A Kijel.kr. 9. § (1) bekezdésében a Tvt. 38. § (1) bekezdését is felsorolják, így ezen hatáskör – a korábban már hivatkozott – c) és d) pont szerint ügyekre is vonatkozik. Továbbá a Kijel.kr. 10. §-a szintén a települési jegyzőt jelöli ki a helyi védett természeti területekkel kapcsolatos bírságotlasi ügyekben.

²⁶ A miniszter és a kormányhivatal általában az országos jelentőségű védett természeti területek és Natura 2000 területek kapcsán jár el, míg a jegyző a helyi jelentőségű védett természeti területek tekintetében.

5. A települési önkormányzati jegyzők építésügyi hatósági eljárásokban gyakorolt korábbi helyi természetvédelmi szakhatósági feladatait, hatásköreit áttekintve az állapítható meg, hogy azt a jogalkotó korábban nem egyedileg, hanem – a Tvt. szabályozásának megfelelően – generálisan biztosította:

- A Tvt. kihirdetésétől, illetve az 1997. január 1-jei hatályba lépésétől kezdődően egészen 2007. január 1-jéig (vagyis a Tvt. által normatívan rögzítetten) a helyi jelentőségű védett természeti terület esetén – többek között – az építési (létesítési és használatbavételi) ügyekben a (települési) jegyző szakhatósági hatáskört gyakorolt és érvényesítette a vonatkozó önkormányzati előírásokat.

- Az eljáró hatóságok kijelölésének, illetve a feladat- és hatáskör meghatározásának stb. szabályozása 2007-től (a korábbi törvényi szintről) a Kormány szabályozási szintjére került. Ennek nyomán – a 2007. január 1-je és 2013. december 31. között hatályban volt – a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 28. § c) pontja a fővárosi főjegyzőt, a d) pontja a települési önkormányzat jegyzőjét jelölte ki természetvédelmi szakhatóságként, míg a 31. § (1) bekezdés a) pontja szerint a települési önkormányzat jegyzője, a fővárosban a főjegyző helyi jelentőségű védett természeti terület esetén a Tvt. 39. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt telekalakítási, építési, létesítési és használatbavételi eljárásokban természetvédelmi szakhatóságként működött közre.

- Az ezt felváltó – 2014. január 1-je és 2015. március 31. között hatályos – a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet 31. § d) pontja a fővárosi főjegyzőt, e) pontja pedig a települési önkormányzat jegyzőjét jelölte ki természetvédelmi szakhatóságként. Ugyanakkor a természetvédelmi szakhatóságok bevonásának konkrét eseteit a Kormány már nem ebben a jogszabályban határozta meg, hanem az eljáró hatóságok egyes ágazati „kijelölő rendeleteiben”.

- Jelenleg az építésügyi igazgatás területén – a korábban hivatkoztak szerint – a Szakh.kr., illetve az Eljr. előírásai határozzák meg a szakhatóságok bevonásának, illetve a szakkérdések vizsgálatának eseteit és feltételeit (míg a természetvédelmi igazgatás területén a Kijel.kr.)²⁷

Mindezek alapján a helyi természetvédelmi (szak)kérdések építésügyi eljárásokban történő vizsgálata kapcsán az állapítható meg, hogy azok az elmúlt időszakban – a szabályozási környezet, a hatósági hatáskörök felülvizsgálata és átalakítása nyomán, illetve a bürokráciacsökkentő programokhoz kapcsolódóan – „leszűkültek”, **a jegyző helyi természetvédelmi szakhatósági jogköre – miközben azt a Tvt. előírásai változatlanul és egyértelműen megkövetelik – az alacsonyabb szintű ágazati szabályozásban (Szakh.kr.) jelenleg nincs megfelelően biztosítva.**

---

²⁷ Ez alapján az építésügyi hatósági eljárásokban – a korábbiak szerint – csak az országos jelentőségű védett természeti területeknél biztosított minden esetben a természetvédelmi (szak)kérdések vizsgálata, a helyieknél nem. Ez egyrészt egyértelmű visszalépés, másrészt alapvető aggályokat vet fel, hiszen a szabályozás az országos és a helyi védettség esetén nem egyforma, hanem különböző, harmadrészt a jegyző vizsgálati lehetősége szűkebb még abban a pár speciális építési ügyben is, amelyben szakhatóságként részt vehet.

6. A jogalkotásért felelős szervek a szabályozás áttekintése és elemzése során arról tájékoztattak, hogy építésügyi hatósági ügyekben a dereguláció során a helyi természetvédelmi oltalom alatt álló területek tekintetében nem volt cél a természetvédelmi jogkör generális biztosítása a települési jegyző számára, azokat a jogalkotó minden olyan esetben megteremtette, ahol azt indokoltnak tartotta.

Ennek nyomán írja elő a Szakh.kr. 1. melléklete a települési önkormányzat jegyzőjének helyi természetvédelmi szakhatósági részvételét egyes sajátos építményekkel kapcsolatos építési ügyekben²⁸, illetve más speciális építési ügyek²⁹ kapcsán is. Ez azonban eltér az Eljr. szabályozásától és a helyi jelentőségű védett természeti területeket érintő építésügyi hatósági eljárásokban csak néhány esetben biztosítja a természetvédelmi kérdések vizsgálatát.

Ez viszont azt is bizonyítja, hogy a helyi védettséghez és egyedi ismeretekhez kötődő **önkormányzati részvétel csak az építési tevékenységek egy kisebb és speciális körében érvényesül** (vagyis nem általánosan); továbbá az ágazati előírások **a jegyző – mint helyi (vagyis önkormányzati) természetvédelmi hatóság – bevonását nem az Alaptörvény P) cikke alapján védendő értékből kiindulva határozzák meg**, hanem a tervezett építmény fajtájának – sajátos – jellege és ebből következően az eljáró építésügyi hatóság szempontjai alapján.

A Tvt. korábban hivatkozott törvényi, azaz magasabb jogforrási szintű előírásai³⁰ ugyanakkor olyan általános követelményeket tartalmaznak, amelyhez képest a Szakh.kr. szabályozása szűkítő. A Tvt. előírásai alapján az olyan építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokban, ahol az építési tevékenységgel vagy annak közvetlen hatásával helyi jelentőségű védett természeti területek érintettek, ott az önkormányzat természetvédelmi hatóságát be kell vonni, nem lehet mellőzni a települési jegyző megkeresését.

Emellett az építésügyi ágazati előírások az Alkotmánybíróság korábban ismertetett álláspontjávalsem állnak összhangban, hiszen a helyi és az országos természetvédelmi szempontok érvényre juttatását nem azonos módon szabályozzák, sőt az esetek többségében nem teszik lehetővé a helyi védelmi szempontok előzetes vizsgálatát és érvényesítésének lehetőségét – ergo kizárják.

Miután az építési tevékenységek többsége a környezetben visszafordíthatatlan változásokat generál, a jogalkotónak az e tevékenységekkel érintett – akár helyi vagy országos jelentőségű – védett természeti területek védelmét előzetesen, még a változások bekövetkezte előtt kell/kellene biztosítania. Amennyiben a jogi szabályozás a nemzet közös örökségének védelme kapcsán nem biztosítja a védelmére hivatott szerv – jelen esetben az önkormányzat, a települési jegyző – számára az események előtti (ex ante) hatósági/szakhatósági közreműködését, úgy fellépésre csak a változások bekövetkezte után (ex post) van lehetőség.

²⁸ Szakh.kr. 1. melléklet 4. pont 43. és 50. alpontjai.

²⁹ Például a Szakh.kr. 1. melléklet 1. pont 29. és 7. pont 7. alpontjaiban.

³⁰ Lásd a Tvt. 38/A. § (1) és 39. § (1) bekezdéseit.

Ez környezeti ügyekben nem felel meg az Alkotmánybíróság által elvárt megelőzés és elővigyázatosság követelményeinek³¹, hiszen már a legkorábbi természetvédelmi (alap)döntésében is azt emelte ki a Testület, hogy: „a visszafordíthatatlan károk utólagos szankcionálása nem tudja helyreállítani az eredeti állapotot.”³²

Az előzőek alapján – az Alaptörvény, a Mötv. és a Tvt. előírásainak megfelelően – nem lehet kétséges, hogy a helyi jelentőségű védett természeti területeket érintő építésügyi hatósági eljárásokban (illetve a szabályozásban) biztosítani kell az e területek védelméért felelős helyi önkormányzatok (települési jegyzők) előzetes szakhatósági bevonását.

7. A jelenlegi hatásköri szabályozás – a korábbiakon túl – az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) alapján sem igazolható, 12 ugyanis annak 3. § (1) bekezdése szerint „(a)z épített környezet alakítását és védelmét (...) a jogszabályokkal összhangban álló településterv (...) alapján, (...) a jogszabályokban előírt (...) környezet- és természetvédelmi követelményekkel összhangban (...) kell megvalósítani.”

Az Étv. már csak 2024. október 1-jéig hatályos, ugyanakkor az azt felváltó, **a magyar építészettről szóló 2023. évi C. törvény (a továbbiakban: Méptv.) 3. § (1) bekezdésében alapelvei szinten rögzíti, hogy „(a)z épített környezet védelme és alakítása során érvényesíteni kell (...) a természeti rendszerek megőrzésének elvét (...)”**, továbbá a 7. § (4) és (5) bekezdései szerint: „(a) jogszabályokban és a hatósági eljárások során a környezetvédelmi, természetvédelmi, területfejlesztési és területrendezési előírások betartásával kell az építésügyi előírásokat meghatározni”, illetve „(h)a a környezetvédelmi, természetvédelmi, területfejlesztési vagy a területrendezési szabályozás az azonos szintű jogszabályban megállapított építésügyi követelménynél szigorúbb vagy ezzel ellentétes előírást tartalmaz, a környezetvédelmi, természetvédelmi, területfejlesztési vagy a területrendezési követelményt kell figyelembe venni az építési tevékenység folytatása során.”

E törvényi és a hivatkozott környezetvédelmi (alap)követelmények alapján – figyelemmel az Alkotmánybíróság álláspontjára is – az állami és az önkormányzati szervek, a hatóságok tevékenysége, együttműködése nem lehet ellentétes a környezet- és természetvédelmi előírásokkal, követelményekkel. Ezen túlmenően az önkormányzati és a központi közigazgatási szervek nem „csereszabatosak”, feladataikat csak egymást kiegészítve, az alaptörvényi követelményeknek és feltételeknek megfelelően láthatják el.

---

³¹ Például a 3223/2017. (IX. 25.) AB határozat [27], a 13/2018. (IX. 4.) AB határozat [13], [20]-[21], [62] vagy a már hivatkozott 14/2020. (VII. 6.) AB határozat.

³² 28/1994. (V. 20.) AB határozat [IV.1.], amelyre a 3068/2013. (III. 14.) AB határozat [46] is hivatkozik: „A környezethez való jog védelmének eszközei között a megelőzésnek elsőbbsége van, hiszen a visszafordíthatatlan károk utólagos szankcionálása nem tudja helyreállítani az eredeti állapotot. A környezethez való jog érvényesítése alkotmányosan megköveteli azt, hogy az állam – amíg jogi védelem egyáltalán szükséges – az elért védelmi szinttől csakis olyan feltételekkel léphessen vissza, amikor alanyi alapjog korlátozásának is helye lenne.”

Az egyes ágazati részletszabályok alkalmazási feltételeinek vizsgálata és a szakmai követelmények meghatározása alapvetően nem az ügy „intézőjeként” eljáró – jelen esetben az építésügyi – hatóság, hanem az érintett „szakterület” feladata, különben nem lenne szükség – a kiemelten fontosnak tekintett kérdésekben feljogosított – szakhatóságok bevonására, szakkérdések vizsgálatára. Ezen túlmenően a helyi jelentőségű védett természeti területek tekintetében az önkormányzat (a települési jegyző) rendelkezik közvetlen, helyi ismeretekkel a védelemmel érintett helybéli területekről, így jelentősebb többletmunka, kutatás, illetve adatgyűjtés nélkül képes ellátni a védelemmel kapcsolatos feladatait, így a szakhatósági közreműködést is.³³

Az sem mellékes körülmény, hogy a törvényi előírásokkal szinkronban nem álló alacsonyabb jogforrási szintű szabályozás egy hatósági eljárásban adott esetben közigazgatási jogvita vagy az ügy érdemére kiható jogsértés forrása lehet, melynek megítélése a közigazgatási bíróság, végső soron az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik.

Mindezekre figyelemmel **a jövő nemzedékek védelméért felelős szószólóként az Ajbt. 3. § (1) bekezdése alapján fel kell hívnom a jogalkotók figyelmét, hogy az építésügyi szabályozásban a helyi védett természeti területeket érintő építésügyi hatósági eljárásokban biztosítani kell a helyi önkormányzat (illetve szerveként a települési jegyző) szakhatósági bevonását, közreműködését. A helyi és az országos jelentőségű védett természeti területek közötti megkülönböztetés sérti a jogbiztonság alkotmányos követelményét és a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülését.**

Ebből következően a hatályos kormányrendeleti szintű szabályozás nem csak az Alaptörvénnyel és a törvényi (Kvt., Tvt., Möt., és Étv./Méptv.) előírásokkal, a természetvédelmi hatásköri követelményekkel ellentétes, de aggályos a védettségi szinttől való visszalépés tilalma, továbbá más alapjogi követelmények (jogbiztonság, norma világosság³⁴ stb.) kapcsán is.

Hangsúlyoznunk kell, hogy a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesítése szempontjából a helyi jelentőségű védett természeti területek esetén sem engedhető meg, hogy – akár csak esetlegesen is – a jogsértés veszélye merüljön fel amiatt, mert a Tvt. előírásaihoz képest alacsonyabb jogforrási szintű előírások nem vagy nem kellően szabályozzák az e területek védelméért felelős önkormányzatok hatósági részvételét, hiszen a nemzet közös örökségének védelme az Alaptörvény P) cikkéből fakadó alaptörvényi köteletségünk – ahogy az államnak, úgy mindenki másnak is.

---

³³ Természetesen az önkormányzatok helyi természetvédelmi feladatainak magas színvonalú ellátásához – ahogy az állam esetén is – a pénzügyi feltételek mellett az ismeretek (jogi, szakmai) elsajátítására, naprakészségre, felkészültségre és (tovább)képzésre van szükség. Ezek esetleges hiányosságai vagy egyéb jogalkotói, jogtechnikai célok ugyanakkor nem indokolhatják az önkormányzatok törvényi – alaptörvényileg is garantált – hatásköreinek csorbítását.

³⁴ Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, 9/1992. (I. 30.) AB határozat, 56/1991. (XI. 8.) AB határozat, 75/1995. (XII. 21.) AB határozat.

Az előzőek, valamint a szabályozás során figyelembe veendő (alap)jogi szempontok és követelmények ismertetése alapján jelen felhívással fordulok a jogalkotásban résztvevőkhöz, hogy a Méptv. hatálybalépéséhez kapcsolódó új építésügyi (részlet) szabályozás során orvosolják a fenti hatásköri ellentmondást és hiányosságot.

Budapest, 2024. augusztus 22.

Dr. Bándi Gyula
a jövő nemzedékek szószólója

JELENTÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK

A KORMÁNY A JÖVŐBEN IS TÁMOGATNI FOGJA AZ ÖNKORMÁNYZATOK TERMÉSZETI CSAPÁSOKKAL SZEMBENI VÉDEKEZÉSÉT

A kormány a jövőben is támogatni fogja az önkormányzatoknak azt a munkáját, melyet védművei erősítése, illetve a már bekövetkezett természeti csapások esetén a károk elhárítása érdekében végeznek - mondta a közigazgatási és területfejlesztési miniszter augusztus 27-én, hétfőn, Budapesten.

Navracsics Tibor az önkormányzati vezetők, polgármesterek számára a kormány részéről nyújtott Vis Maior támogatási okiratok ünnepélyes átadóján arról beszélt, hogy 13 évvel ezelőtt hozták meg azt a döntést, amellyel központi támogatásban részesítik azon önkormányzatokat, melyek akár természeti csapásokkal szembeni védekezés céljából hajtanak végre, akár pedig a már bekövetkezett természeti csapás elhárítása érdekében kell, hogy végrehajtsanak beruházásokat.

Ez a 13 év több milliárd forintnyi támogatást jelentett az önkormányzatoknak, abban a meggyőződésben, hogy ahogy a helyi közösségek, családok, egyének számára felső szinten az önkormányzat az a hatóság, illetve intézmény, amely baj esetén támogatást tud nyújtani, az önkormányzatok számára pedig az állam, a központi költségvetés, a kormány az a tényező, amely rögtön segítséget nyújt - hangsúlyozta a tárcavezető.

Ismertetése szerint a mostani alkalommal 34 önkormányzatnak közel félmilliárd forint értékben nyújtanak támogatást védművei erősítése, illetve a már bekövetkezett baj esetén a károk elhárítására.

Navracsics Tibor kiemelte, hogy ezt a jövőben is meg fogják tenni és abban bíznak, hogy a kormány és az önkormányzatok partnerségének további erősítésével még több támogatást és nagyobb védelmet tudnak nyújtani az emberek számára a hétköznapi életben.

Az esemény mellé kiadott tájékoztatóban a tárca azt írta, hogy az elmúlt évek rendkívüli időjárása következtében kialakult intenzív szélviharok, felhőszakadások, jégverések, ár- és belvizek, villámárvizek különböző jellegű és mértékű károsodásokat okoztak és okoznak az ország csaknem egész területén.

A helyi önkormányzatoknak idén is lehetőségük van vis maior támogatást igényelni az előre nem látható természeti vagy más eredetű veszély miatt szükségessé vált védekezés többletkiadásainak és az önkormányzat tulajdonában lévő kötelező önkormányzati feladatok ellátását szolgáló épületet, építményt, partfalat érintő, előre nem látható károk helyreállításának finanszírozására.

A hétfői eseményen az ezekről a támogatásokról szóló okiratokat Navracsics Tibor mellett a vármegyei választókerületi elnökök, Demeter Zoltán, Koncz Zsófia, Horváth László, Erős Gábor, Balla Mihály, Vitályos Eszter és Cseresnyés Péter adták át az önkormányzati vezetőknek. Az eseményen jelen volt Potápi Árpád János, a Miniszterelnökség nemzetpolitikai államtitkára is.

Forrás: www.kormany.hu, Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, MTI

A TERMÉSZETALAPÚ MEGOLDÁSOK ALKALMAZÁSA A GYAKORLATBAN

Az Önkormányzati Projektkoordinációs Főosztály egy cikksorozatot indított a LOCALIENCE projekt keretében készült oktató anyag bemutatására. Az első, az Önkormányzati Hírlevél 8. számában megjelent cikk, egy általános betekintést próbált nyújtani az oktatóanyag tárgyába. Jelenlegi írásunk pedig a Természetalapú Megoldások (NBS) gyakorlatba való átültetésének a kérdését szeretné körbejárni.

Mindenek előtt szükséges ezeket az elméleteket az alkalmazási környezetük függvényében két csoportba osztani: **Településeken**, és **azon kívül alkalmazható** eljárások. Ugyanis igaz, hogy az időjárás hatások hasonló jelenségeket okozhatnak településen belül és kívül egyaránt, az emberi életre és értékekre gyakorolt hatás azonban nagyon eltérő lehet.

A települések számára mind a megelőzés, mind a kezelés (enyhítés) fontos, míg a tájakon dönteni kell, hogy az elöntés okoz-e problémát vagy sem. Utóbbinál az árvíz megelőzésére a településeken is alkalmazottakhoz hasonló beavatkozások alkalmazhatók. A mérséklő technikák közé tartozik például a földhasználat megváltoztatása szántóról gyepre vagy erdőre, vagy az ültetési és vetési ütemterv megváltoztatása a tavaszi áradások és a felesleges víz figyelembevétele érdekében, valamint visszatartó és lassú vízelvezetési rendszerek bevezetése a víz folyókba vagy patakokba való elvezetésére. A megelőzési és kezelési technikák mindkét esetben hasonlóak, a vízfolyások felvízi szakaszait, valamint a települések és tájak külső régióit célozzák meg.

Az éghajlatváltozás miatt a heves esőzések számának növekedése várható. Ugyanakkor az esőzések közötti hosszabb száraz időszakok is előfordulhatnak. A tájban a vizet visszatartó intézkedések ily módon az árvizek és az aszály hatásainak enyhítéséhez is hozzájárulhatnak.

Az természetalapú megoldások a vízgyűjtő területen több különböző helyen is elhelyezhetők, és együttesen képesek arra, hogy a (szélsőséges) csapadékesemények alatt/után a tájban tartsák a vizet és az üledéket, késleltetve a felesleges víz lefolyását, és ezáltal nagy területet védve az intézkedések alatt. Ezek az intézkedések gyakran kisebbek és könnyebben megvalósíthatóak, mint az olyan strukturális megoldások, mint a gátak vagy a visszatartó tavak, amelyek szintén felfogják a vizet és a hordalékot, de gyakran távolabb helyezkednek el a nagy esőzések által érintett vízgyűjtő területtől.

Ilyen intézkedések lehetnek az olyan természetes árvízvédelmi intézkedések, mint az erdősítés, a szivárgó gátak telepítése vagy a folyók és tőzeglápok helyreállítása, amelyek hozzájárulhatnak a lefolyás csökkenéséhez és az árvízvédelmi hatás javulásához.

A vidéki területeken az olyan pufferintézkedések, mint a sövények, a vízfolyások mentén vagy a szántóföldek végén kijelölt puffersávok, valamint a füvesített vízfolyások kialakítása a vízmosásokban vagy az erózióra hajlamos területeken szintén segíthetnek az intenzív felszíni lefolyás és a potenciális talajerózió hatásainak mérséklésében.

Városi környezetben az úgynevezett zöld-kék infrastruktúra segíthet elvezetni a felesleges vizet az utcákról és épületekről, és elvezetni az esővizet a (gyakran túlterhelt) csatornarendszerektől. Ilyenek például a fenntartható vízelvezető rendszerek (SuDS), a zöld tetők, a városi fák és a zöldterületek.

A települési vízügyi alkalmazkodás stratégiái

(a) Zöld és/vagy Kék stratégiák

(b) Szürke stratégia

(c) Hibrid stratégia

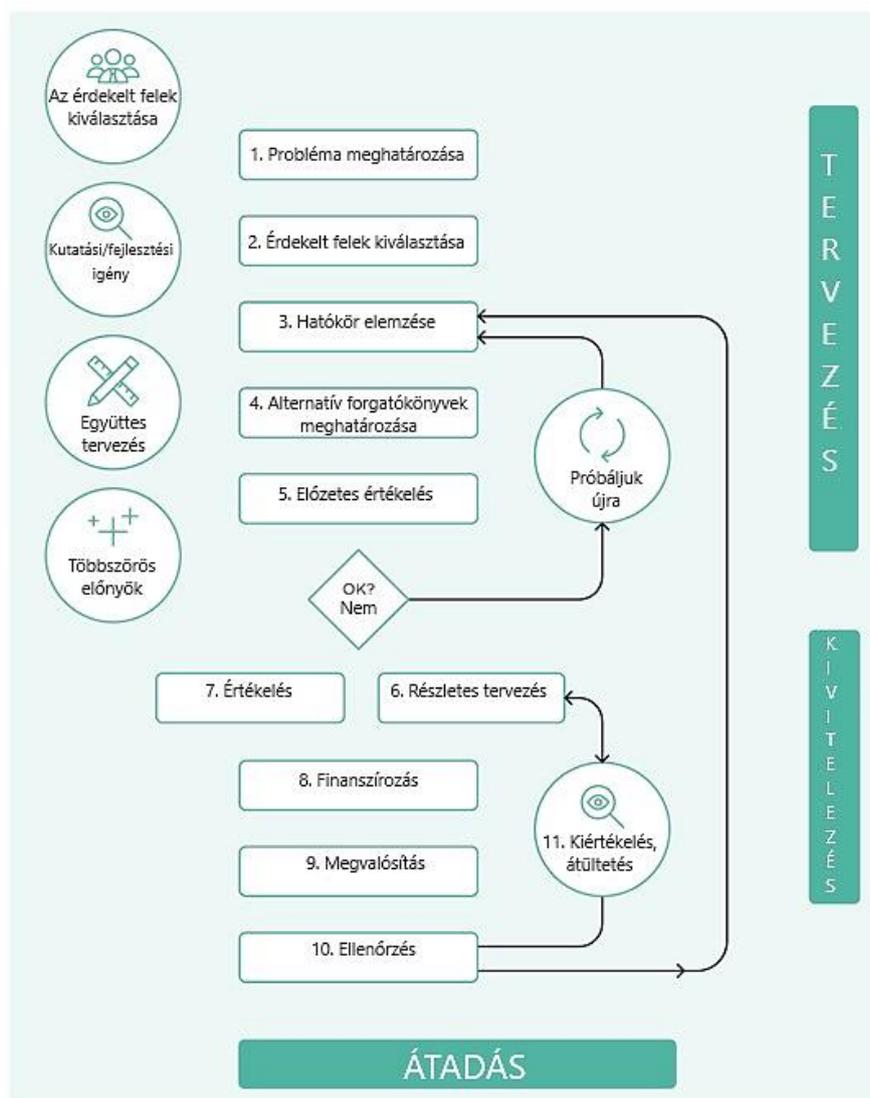
A települési vízgazdálkodáshoz való alkalmazkodás különböző stratégiáit bemutató ábrák, beleértve az NBS-t a) a zöld és/vagy kék stratégiák és c) a hibrid stratégiák esetében a b) szürke stratégiákkal összehasonlítva. ³⁵

³⁵ Figure 4.21 in Caretta, M.A., A. Mukherji, M. Arfanuzzaman, R.A. Betts, A. Gelfan, Y. Hirabayashi, T.K. Lissner, J. Liu, E. Lopez Gunn, R. Morgan, S. Mwanga, and S. Supratid, 2022: Water. In: *Climate Change 2022: Impacts, Adaptation, and Vulnerability*. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [H.-O. Pörtner, D.C. Roberts, M. Tignor, E.S. Poloczanska, K. Mintenbeck, A. Alegría, M. Craig, S. Langsdorf, S. Lösche, V. Möller, A. Okem, B. Rama (eds.)]. Cambridge University Press, Cambridge, UK and New York, NY, USA, pp. 551-712, doi:10.1017/9781009325844.006.

A természetalapú megoldásokkal kapcsolatos projektek létrehozása három fő szakaszt foglal magában:

- Tervezés - a projekt céljainak és a tervezési megközelítésnek a meghatározása.
- Végrehajtás - részletes terv kidolgozása és végrehajtása.
- Átadás - a projekt üzemeltetése, karbantartása és felügyelete.

Ezek a szakaszok nem követik szigorúan egymást, szükség szerint oda-vissza lehet lépegetni köztük. Ezt mutatja be a következő ábra:

Az NBS megvalósítási logikája³⁶

1. lépés: A problémák és igények meghatározása

Határozza meg a megoldásra váró kihívásokat. A probléma nagyságrendje határozza meg az NBS nagyságrendjét. Például a folyók áradása nagyszabású probléma, míg a városi áradások kisebb léptékűek.

³⁶ Somarakis, G., Stagakis, S., & Chrysoulakis, N. (Eds.). (2019). Thinknature Nature-Based Solutions Handbook. ThinkNature project funded by the EU Horizon 2020 research and innovation programme.

2. lépés: Az érdekelt felek kiválasztása

Határozzon meg mindenkit, aki részt vesz a projektben, vagy akit a projekt érint. Ez magában foglalja a projekt tervezésében és végrehajtásában közvetlenül részt vevő személyeket, valamint azokat, akik a projekt eredményeit használni fogják, vagy akiket érinteni fog. Az érdekelték közé tartozhatnak politikusok, állami szervek, tudósok, intézmények, szakértők, közösségek, nem kormányzati szervezetek, földtulajdonosok és fejlesztők, cégek és mások. Ha a projekt ellenállásba ütközik, azt együttműködéssel, információátadással és erős kommunikációval lehet kezelni.

Az érdekelt felek bevonásának legfontosabb pontjai:

- Az „érdekelték” kifejezés mindenkit jelent, akinek érdeke fűződik a tevékenység bármely aspektusához. Gondolkodjon tágan!
- A jól megtervezett és inkluzív bevonás jobb eredményekhez vezet.
- Kezdje az érdekelt felek azonosításával, majd elemezze igényeiket, érdekeiket és preferenciáikat.
- A bevonás legyen az egyes érdekcsoportokra szabott. Ez biztosítja, hogy mindenki hallathassa a hangját, és figyelembe vegyék az igényeit.

3. lépés: Végezze el a felmérő elemzést

Dokumentálja azokat a problémákat, amelyeket az NBS-nek meg kell oldania, azokat a kihívásokat, amelyeknek meg kell felelnie, és azokat a célokat, amelyeket teljesítenie kell. Készítsen reális becsléseket a szükséges erőforrásokról, az ütemtervről, a szükséges szakértelemről és a jogszabályi követelményekről. Ez magában foglalja annak megértését, hogy szükség van-e engedélyekre, közbeszerzésre, és hogy vannak-e speciális normák vagy szabványok, amelyek alkalmazandók.

4. lépés: Több forgatókönyv kidolgozása

Készítsen több előzetes tervet vagy forgatókönyvet a projektre vonatkozóan. Az egyszerű NBS-projektek esetében minden érdekelt fél bevonható. Az összetettebbek esetében egy szakértői csoportnak kell felvázolnia az alternatívákat.

5. lépés: Végezzen előzetes értékelést

Értékelje az előzetes terveket, és válassza ki a legígéretesebb megoldást. Ne feledje, hogy az NBS-projektek egyszerre több célt is megcélznak. Ezért vonja be az összes érdekelt felet az egyes tervek várható előnyeinek és korlátainak felsorolásába. Ezek az előnyök lehetnek környezeti, társadalmi vagy gazdasági jellegűek.

6. lépés: Részletes terv kidolgozása

Miután kiválasztották az előnyben részesített előzetes tervet, dolgozza ki a részletes tervet. A szükséges részletesség mértéke az NBS típusától függ. Például egy egyszerű növénytermesztési projekt kevésbé részletes, mint egy komplex projekt, amely egy folyómedence ártereit kapcsolja össze újra.

7. lépés: Részletes értékelés elvégzése

Végezze el a projekt környezeti és pénzügyi szempontjainak részletesebb értékelését. Ez a lépés különösen fontos az összetett és nagyszabású projektek esetében, ahol az engedélyekkel és a finanszírozással is foglalkozni kell.

8. lépés: Üzleti terv kidolgozása és a finanszírozás biztosítása

A 7. lépésben végzett értékelés alapján dolgozzon ki részletes üzleti tervet. Vegye figyelembe a következő kérdéseket: Állami vagy magánprojektről van szó? Szükség van-e közbeszerzési eljárásra? Található-e magánfinanszírozás? Kinek lesz hasznára az NBS? Ha harmadik felek is profitálnak, hajlandóak-e fizetni ezekért az előnyökért? Lehetséges-e a köz- és magánszféra közötti partnerség? Milyen egyéb forrásokra van szükség a projekt megvalósításához?

9. lépés: Végrehajtás

Ez a lépés a részletes terv megépítését vagy megvalósítását jelenti. A konkrétumok, például az ütemterv, a projektmenedzsment és az erőforrások az NBS-projekt méretétől, típusától és helyszínétől függnek.

10. lépés: Nyomonkövetés

Az NBS megvalósítása után fontos annak működését és fejlődését nyomon követni. Ez magában foglalja a megbízható nyomonkövetési módszerek kiválasztását és megtervezését. A nyomon követési módszerek kiválasztása számos tényezőtől függ, többek között a teljesítménycéloktól, az NBS típusától, a végrehajtás nagyságrendjétől, a várható hatásoktól és előnyöktől, valamint a nyomon követéshez rendelkezésre álló erőforrásoktól.

11. lépés: Értékelés/alkalmazkodás

A természet alapú projektek dinamikusak, ezért lehetséges, hogy a tervezési célok nem teljes mértékben valósulnak meg. Ha ez megtörténik, a visszajelzéseket felhasználhatjuk a tervezési elemzés (3. lépés) vagy a részletes tervezés (6. lépés) iteratív ciklusban történő felülvizsgálatára. Ez lehetővé teszi a szükséges vagy lehetséges kiigazításokat az NBS fő célkitűzéseinek teljesítése érdekében. Ez az iteratív folyamat az adaptív irányítás egyik formája.

Készítette: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Projektkoordinációs Főosztály

---

A SZAKEMBERHIÁNY ENYHÍTÉSÉT SZOLGÁLJA A BALATON-KÖRNYÉKI BÉRLAKÁS-ÉPÍTÉSI TÁMOGATÁS

A szakemberhiány enyhítését szolgálja a Balaton-környéki önkormányzatok számára elérhető ötmilliárd forint keretösszegű pályázati támogatás bérlakásépítésre - emelte ki a közigazgatási és területfejlesztési miniszter augusztus 22-én, csütörtökön, Badacsonytomajon, ahol a kétfordulós pályázat első körének eredményeit ismertették a térség országgyűlési képviselőivel.

Navracsics Tibor úgy fogalmazott: a bérlakásépítés abban is segít, hogy a Balaton ne csak üdülőhelyként, hanem lakóhelyként is vonzó legyen, a térségben élők megtalálhassák számításaikat.

Czunyiné Bertalan Judit fideszes országgyűlési képviselő, a Balaton Fejlesztési Tanács társelnöke a sajtótájékoztatón elmondta: a pályázat első fordulójában május 13-ig lehetett benyújtani a pályázati igényeket, míg a második körben november 29-ig van még lehetőség támogatást igényelni.

Közlése szerint az első fordulóban tizenegy pályázat érkezett be, amelyek közül tíz megfelelt a jogosultsági kritériumoknak. A tíz pályázó összesen 2,1 milliárd forintot meghaladó támogatást kapott, ebből a járászékhelyek 1,9 milliárd, míg a nem járászékhely települések 221 millió forintot kaptak.

Az önkormányzati önrésszel együtt mintegy 3,6 milliárd forint értékben 71 szolgálati lakás létesül, amelyek közül 56 új építésű lesz, 15 pedig felújított ingatlanban kap helyet - ismertette Czunyiné Bertalan Judit.

Kontrát Károly, a Veszprém vármegyei 2-es választókerület fideszes országgyűlési képviselője elmondta: térségükben, Balatonfüreden egymilliárd forintos beruházásban 600 millió forintos támogatással két nyolclakásos tömbben 16 bérlakást épít az önkormányzat. Köveskálon pedig az orvosi rendelő melletti leromlott állapotú ingatlan felújításával egy bérlakást alakítanak ki.

Navracsics Tibor, aki a Veszprém vármegyei 3-as választókerület KDNP-s országgyűlési képviselője is, jelezte: Badacsonytomaj és Szigliget is egy-egy orvosi lakásra pályázott sikeresen.

Nagy Bálint, a Zala vármegyei 2-es választókerület fideszes országgyűlési képviselője elmondta: Keszthelyen 11, míg Zalaszántón két szolgálati lakást alakítanak ki.

Móring József Attila, a Somogy vármegyei 3-as választókerület KDNP-s országgyűlési képviselője arról tájékoztatót: Balatonkeresztúron egy szolgálati lakást, Fonyódon két ingatlan felújításával, valamint egy új építésével 22 bérlakást, míg Marcaliban 15 bérlakást alakítanak ki.

Witzmann Mihály, a Somogy vármegyei 4-es választókerület fideszes országgyűlési képviselője közölte: Balatonszárszón házi-orvosi szolgálati lakást hoznak létre.

A sajtótájékoztató házigazdája, Krisztin N. László, Badacsonytomaj független polgármestere hangsúlyozta: a várossá válásának húszéves évfordulóját idén ünneplő településnek fontos beruházás volt az orvosi lakás kialakítása.

Forrás: www.kormany.hu, Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, MTI

SZENT ISTVÁN HAGYATÉKA MINDEN MAGYAR SZÁMÁRA IRÁNYTŰKÉNT SZOLGÁL

Szent István hagyatéka minden magyar számára iránytűként szolgál - jelentette ki a közigazgatási és területfejlesztési miniszter, amikor az állami ünnep alkalmából kitüntetésekkel adott át augusztus 20-án, kedden, Budapesten.

Navracsics Tibor azt mondta, hogy az augusztus 20-i kitüntetések és azok átadása Szent István hagyatékának ápolásába illeszkedik. Szent István hagyatékának és hagyományának folytatása ugyanis nem pusztán sikeres csatákat és átfogó reformokat jelent, hanem olyan hétköznapi cselekedeteket is, amelyekkel folytatjuk elődeink munkásságát.

Akik elismerésben részesülnek, azok ilyen értelemben is Szent István örökösei, mert mindenki a saját területén tett azért, hogy Magyarország összetartó és nemzetközileg is elismert közösségként létezzen, egy olyan időszakban, amely válságoktól terhes, amikor sokak számára a jövő bizonytalan - tette hozzá.

Úgy fogalmazott, a kitüntetésben részesülők tettei, munkája az, ami lehetővé teszi, hogy amikor Magyarországról gondolkodunk, akkor a jövőről is gondolkodunk, és "olyan példaképeket találjunk magunknak, akik értékeikben, munkáikban, hozzáállásukban és életpályájukban megtestesítik az a jövőt, amit szeretnénk Magyarországnak".

Navracsics Tibor arról is szólt: kitüntetések átadása mindig megtisztelő szerep, hiszen ezen keresztül egy egész közösség értékeli azoknak a munkáját, akik kiemelkedőt alkottak, és különösen megtisztelő ez Szent István napján.

Szent István hagyatéka minden magyar számára irányítúként szolgál a mindennapjainkban, a kiemelkedő tettek megítélése során, s az nem maradhatott volna fenn, ha magyarok milliói nem tartották volna saját maguk számára mércének - mondta.

Az ünnepségen a miniszter Magyar Érdemrend Tisztikeresztje, Magyar Érdemrend Lovagkeresztje, Magyar Arany Érdemkereszt, Magyar Ezüst Érdemkereszt, Magyar Bronz Érdemkereszt kitüntetések, valamint Életmentő Emlékérmeket adott át.

Az elismerésben részesültek névsora [itt](#) olvasható.

Forrás: www.kormany.hu, Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, MTI

TÍZ ÉV ALATT EZERMILLIÁRD FORINT VÍZIKÖZMŰ FEJLESZTÉSRE

A kormány az elmúlt tíz évben több mint ezermilliárd forintot fordított víziközmű fejlesztésre az ország egész területén, aminek eredményeként mára szinte minden háztartásban van egészséges ivóvíz, a szennyvízkezeléssel való ellátottság pedig meghaladja a 80 százalékot - mondta az Energiaügyi Minisztérium víziközmű-ágazatért felelős államtitkára Debrecenben.

V. Németh Zsolt a Keleti-főcsatorna felszíni ivóvíztisztító és a Debrecen 1. számú vízműtelep között húzódó távvezetékek korszerűsítésének projektzáró rendezvényén ugyanakkor elismerte, hogy kevesebb erőforrás jutott a már meglévő víziközmű-hálózat állagmegóvására, aminek kompenzálására most országos rekonstrukciós programot indítanak.

A hatékonyság érdekében megtörtént az ágazat strukturális átalakítása is: a 2010-ben megkezdett integrációs folyamat eredményeként a korábbi mintegy négyszáz szervezet helyett ma 36 szolgáltató biztosítja az ivóvíz-szolgáltatást, a szennyvíz-elvezetést és -tisztítást, ebből 18 többségi állami tulajdonban van - fűzte hozzá az államtitkár.

Utóbbi kapcsán megjegyezte: az ország területének felén, mintegy 4,73 millió lakos számára már állami szolgáltatók látják el a víziközmű-üzemeltetési feladatokat.

V. Németh Zsolt azt mondta, a változó idők új technológiák alkalmazását is sürgetik az energiahatékonyság, energiatakarékosság jegyében, és fontossá vált a vízkészlettel való takarékoság is.

Magyarországon az ivóvíz-szolgáltatáshoz szükséges víz kitermelése négyféle vízbázisból történik: 35 százalékban felszín alatti vízadó rétegekből, 35 százalékban folyóparti kavicságyból, 25 százalékban mészkő- és dolomithegyek karsztjából és 5 százalékban felszíni vizekből - sorolta az államtitkár, hozzátéve: a felszín alatti vízbázisok védelme érdekében a felszíni vízbázisokból kitermelt víz arányát növelni kell, ahogy teszi azt a most lezárult debreceni beruházás, amelynek eredményeként részben felszíni vízkészletből előállított ivóvíz jut a felhasználókhöz, jelentősen csökkentve a felszín alatti vízkészlet kitermelését, támogatva ezzel a fenntartható vízgazdálkodást.

Papp László (Fidesz-KDNP), Debrecen polgármestere jelezte: az erőteljes város- és gazdaságfejlesztés következtében jelentős mennyiségű ivóvízre lesz szükség a városban. Példaként említette, hogy a keleti városrészben 1200 hektáron terveznek lakóövezeti fejlesztéseket, amihez 18 kilométeres ivóvízhálózatot és 31 kilométer szennyvízcsatorna-hálózatot építenek. A mostani 17 milliárdos beruházás magasabb szintre emeli az ellátásbiztonságot: eddig 30 ezer köbméter víz érkezett a városba a Tiszamenti Regionális Vízműveken (TRV) keresztül, ezután 50 ezer köbméter fölé emelkedik a felszíni vízből származó ivóvízmennyiség - tette hozzá.

A polgármester emlékeztetett rá, hogy a Civaqua-program 16 milliárdos első ütemének megvalósításával a felszíni vízterületek nagysága is jelentős mértékben növekedett Debrecenben.

A projektzárón elhangzott: tovább növeli Debrecen és környéke ivóvízellátásának biztonságát a Keleti-főcsatorna balmazújvárosi felszíni ivóvíztisztító művét a debreceni 1. számú vízművel összekötő távvezetékek korszerűsítése; a beruházás 17 milliárd forint vissza nem térítendő európai uniós és magyar forrásból valósult meg.

A beruházás során 32 kilométer hosszúságban fektettek le 600 milliméter átmérőjű csőhálózatot, 80 ezer köbméter földet mozgattak meg, a vezetékek feltöltéséhez több mint tízezer köbméter ivóvízre volt szükség - ismetették a szakemberek.

Forrás: www.kormany.hu, Energiaügyi Minisztérium

ÚTON A VÍZBIZTONSÁG FELÉ

A tudományon keresztüli tudás és megértés megteremtése felkészít bennünket arra, hogy megoldásokat találjunk napjaink vízügyi kihívásaira. Mivel egyetlen ország sem képes egyedül megvalósítani a vízbiztonságot, szükség van nemzetközi tudományos együttműködésekre, amelyek nemcsak a tudományos ismeretek bővítéséhez, hanem a nemzeti, regionális és globális vízügyi kihívások kezeléséhez is hozzájárulnak.

Ezt a célt szolgálja a Nemzeti Közszerológati Egyetem Vízudományi Karán (VTK) létrejött UNESCO Tanszék (UNESCO Chair).

Az UNESCO Tanszék olyan projekt egy felsőoktatási intézményben, amely a szervezettel együttműködve fejleszti a tudást és a gyakorlatot egy olyan területen, amely mind az intézmény, mind az UNESCO számára prioritást élvez. „Alapvető célja, hogy az ilyen tanszékkel rendelkező intézmény nemzetközi kapcsolatokon és hálózatépítésen keresztül egy bizonyos területen a kutatásban élenjáró hely legyen” – fogalmazott Szöllősi-Nagy András, a VTK Víz- és Környezetpolitikai Tanszékének professzora, akinek ötlete és munkája nyomán alakult meg idén februárban az UNESCO Tanszék a VTK-n. Itt vízkutatásra és -gazdálkodásra, a kapcsolódó oktatásra és kapacitásfejlesztésre, valamint a vízkonfliktusok kezelésére irányul a kezdeményezés. A víz nem csak az élet forrása, a víz kérdésköre szinte mindennel összefügg. Napjainkban egyre inkább felértékelődik az édesvízhiány és a vízszennyezés okozta problémák kezelése, ami a jövőben csak fokozódni fog. Jelenleg 750 millió ember nem jut tiszta ivóvízhez, és ez a szám néhány évtizeden belül hárommilliárdra emelkedhet. A borúlátóbb forgatókönyvek még ennél is messzebbre mennek: ezek szerint másfél év múlva az emberiség több mint a felének nem lesz elegendő ivóvize, ezért tudatosan, tervezetten kell gazdálkodnunk ezzel az erőforrással. Egyre jelentősebbek a világban a különböző vízkárok, sőt a katasztrófák jelentős része is a vízhez köthető. Ráadásul számos fegyveres konfliktus középpontjában is a víz áll, így a vízdiplomácia jelentősége is egyre inkább nő. Nekünk, vízügyi szakembereknek, szoros együttműködésben több más diszciplína képviselőivel kell választ adnunk a vízbiztonsági kihívásokra lokálisan, regionálisan és globálisan – fejtette ki Szöllősi-Nagy András.

Közös gondolkodás, szakképzett munkaerő

A vízrendszerek változásának gyorsuló üteme új és egyre nagyobb kockázatokat jelent a társadalom számára. Ezzel párhuzamosan a víz iránti kereslet nemcsak a háztartási felhasználás terén fokozódik, hanem más ágazatokban is, főleg a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban, de az energetikában és az iparban is. A vízbiztonság megteremtéséhez szükséges a közös gondolkodás és a szakképzett munkaerő a vízügyi ágazat terén. Ebből is látható, mekkora a szerepe a vízdiplomáciának, amely egyre fontosabb lesz – állítja a professzor. A VTK nemzetközi vízpolitika és vízdiplomácia mesterképzése éppen a nemzetközi vízügyi együttműködési kihívások kezelésére készíti fel a vízügyi szakembereket hazai és nemzetközi kontextusban. Ez az angol nyelvű képzés azért hiánypótló a professzor szerint, mert lefedi a globális és vízgyűjtő szintű nemzetközi együttműködés valamennyi lényeges politikai, intézményi, jogi és diplomáciai aspektusát. A komplex vízpolitikai kihívások, döntések és konfliktusok szakszerű kezelésére teszi képessé a szakembereket. Az egyetem nemzetköziesítési törekvéseivel összhangban a karon létrehozott UNESCO Tanszék minderre csak ráerősít, gyakorlatba ülteti a fent említett diszciplínákat. „Az NKE-nek presztízst jelent ez a tanszék, mivel elősegíti az egyetemek közötti nemzetközi együttműködést és a hálózatépítést, hogy az intézményi kapacitásokat a tudásmegosztáson és az együttműködésen keresztül növelje az oktatás, a kutatás és a gyakorlat révén. Utat nyit a globális felsőoktatási és kutatói közösség számára, hogy az UNESCO-val közösen hozzájáruljanak a fenntartható fejlődési célok eléréséhez” – foglalta össze az UNESCO Tanszék jelentőségét a professzor.

(Víz)háború vagy béke?

Az UNESCO ugyanis hosszú távú megoldásokban gondolkodik, és hisz abban, hogy a háborúk, diktatúrák hatékony ellenszere nem a fegyveres konfliktus és a háború, hanem a kultúra, az oktatás és a tudományos együttműködés útja – ezek segítségével lehet és kell rendezni a vitás kérdéseket. „Ennek az egyik megvalósulása annak elősegítése, hogy az egyetemi oktatáson keresztül egyetemi kutatóhelyek egymással hálózatszerűen épüljenek ki közös kutatásokat végezve, közös oktatási programokat létrehozva, ezáltal csökkentve a vízháborúk kirobbanásának kockázatát” – hangsúlyozta Szöllősi-Nagy András. Az édesvizek mennyisége, hozzáférhetősége, minősége mindig is központi kérdés volt a nemzetközi politika számára. Számos hidrológiai problémával kell szembenézni világszerte. Elég, ha csak a Kék-Nílusra épített gát miatti vitára gondolunk Etiópia és Egyiptom között. Ahhoz, hogy a vízkonfliktusokra megoldást találjunk, nem elég csak a mérnöki tudomány, meg kell értenünk az adott társadalom és a víz kapcsolatát, azt, hogy milyen kölcsönhatásban van egymással a kettő – emelte ki Szöllősi-Nagy András.

A lehetséges konfliktustól a lehetséges együttműködésig

A víz lehet konfliktus forrása is, de mit kell azért tennünk, hogy ez a konfliktusforrás kooperációs forrássá alakuljon? – a szakember szerint ez a kulcskérdés. A gyors gazdasági fejlődés, a városiasodás, a népességnövekedés és a klímaváltozás megnövelik a vízigényt, ami fokozott nyomás alá helyezi a határokkal osztott édesvízkészleteket. Ezt igazolja, hogy a legtöbb vízügyi konfliktus a vízmennyiséggel, a vízmegosztással, illetve a határokon átnyúló vízinfrastruktúra építésével kapcsolatos. A hidrológiai és a politikai határok eltérnek. A világ 263 nemzetközi vízgyűjtőjén él a Föld lakosságának mintegy 40 százaléka. A felvízi és az alvízi országok eltérő helyzetben vannak. A globális biztonságpolitikát tekintve a határokkal osztott vízgyűjtők kockázatot jelentenek. Ha megvizsgáljuk a nemzetközi vízügyi konfliktusokat, rájöhethetünk, hogy azok alapvetően a kooperáció intézményesítésének szintjétől függenek. Példa erre az India és Banglades közötti korábbi vízkonfliktus, amikor az adatcseréhez kapcsolódó kooperáció hiánya miatt egy nap alatt tízezer ember halt meg Bangladesben egy különlegesen szélsőséges árvíz miatt.

Klíma, változás

Számolnunk kell tehát a népességnövekedés és a klímaváltozás várható hatásaival. Ezek napjaink legnagyobb biztonsági kihívásai – folytatja a professzor –, amelyek a jövőben csak fokozódni fognak. Száz év múlva körülbelül tizenkétszázmilliárdan leszünk a Földön. Ez az a fizikai határ, amelyet ha átlépünk, az további erőforrás-szűkülést és élettérkonfliktust fog okozni, valamint kulturális hatásai is lesznek. A klímaváltozás hatására a vízmennyiség rendkívül egyenetlenül oszlik el földrajzi szempontból: míg egyes területeken nagy mennyiségű édesvíz található, addig sok országnak okoz gondot a minimális mennyiségű ivóvíz biztosítása, lásd Afrika és a Közel-Kelet. Már most látható, hogy a klímaváltozás úgy alakítja át az időjárási rendszereket, hogy a csapadék eloszlása nem az egyensúly, hanem a szélsőségek irányába változik, és emiatt például Európa déli felében, illetve Ázsia nagy részén tartós vízhiány lesz. Azért, mert a csapadékeloszlás megváltozik. Amennyiben a folyókból vagy állóvizekből történő vízkivétel növekedése olyan mértékűt ér el, amely már jelentősen befolyásolja az ökológiai egyensúlyt, veszélyezteti a felszíni vízforrás szempontjából földrajzilag „lejjebb” elhelyezkedő országok vízellátását, a konfliktus kialakulása valószínűsíthető.

Ha a nagypolitika szintjén megjelenő vita élelmiszerhiánnyal és jelentős demográfiai növekedéssel párosul olyan régiókban, amelyek történelmi, etnikai, vallási ellentétekkel terheltek, a fegyveres összecsapás szinte biztosra vehető. Ennek ismeretében kiemelten fontos terület a nemzetközi kapcsolatokban a vízügyi kérdések megoldása békés eszközökkel.

Nemzetközi kapcsolatok

Szöllősi-Nagy András a Delftben székelő UNESCO-IHE Institute for Water Education rektori pozíciója betöltésének idején kollégáival indított egy, a VTK UNESCO Tanszékének szellemiségéhez hasonló kurzust. Mondhatni, megteremtette az elődjét, amely akkor az afrikai vízügyi problémák megoldására koncentrált. Ezt a kezdeményezést kívánta meghonosítani a VTK-n, immár Magyarország földrajzi adottságait figyelembe véve, közép-ázsiai fókusszal. A vízkonfliktusok kezelésével foglalkozó UNESCO Tanszék folyamatosan építi a nemzetközi kapcsolatokat Amerikától kezdve Skandinávián át Japánig a vízügyi problémák megoldására vonatkozó közös projektek indítása érdekében. A professzor véleménye szerint a globális vízprobléma kezelésében fel kell használni a tudományos világ vízkezeléssel, vízhasznosítással kapcsolatos legfrissebb eredményeit, a legkorszerűbb technológiákat, és kiterjedt intézményhálózatot kell építeni. Magyarországon nincs olyan egyetem, amely azokkal az alapvető képességekkel rendelkezik a hadtudományon, a diplomácián, a rendészetén át a fenntarthatóság és a vízügy terén, mint az NKE. Mindezek közös halmaza kell ahhoz, hogy a vízzel kapcsolatos konfliktusokat sikerrel lehessen megoldani. A VTK UNESCO Tanszékének multidiszciplináris működési elve ezt a célt szolgálja.

Szöllősi-Nagy András a Víz tudományi Kar egyetemi tanára, az MTA doktora, aki számos külföldi egyetemen volt vendégprofesszor. Korábban az UNESCO Vízügyi Tudományok Osztályának igazgatója és egyben a párizsi székhelyű szervezet kormányközi Nemzetközi Hidrológiai Programjának főtitkára. A hollandiai Delftben székelő UNESCO-IHE Institute for Water Education rektora. Fő kutatási területe a sztochasztikus hidrológiai rendszerek és a rekurzív előrejelző algoritmusok, valamint a fenntartható fejlődés és a klímaváltozás hidrológiai hatásai.

Forrás: www.uni-nke.hu, Nemzeti Közzolgálati Egyetem

INTEGRÁLT VÍZGAZDÁLKODÁSSAL A JÖVŐ GENERÁCIÓÉRT

Az ágazati vízigények harmonizációjára is szükség van a hazai vízkészlet-gazdálkodással kapcsolatos jövőbeni kihívások kezelése terén – jelentette ki a Bonum Publicumnak Bíró Tibor. A Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE) Környezeti Fenntarthatósági Intézetének vezetőjével, a Víz tudományi Kar egyetemi tanárával egyebek mellett az árvizek okairól, a folyók megfelelő szabályozásáról, a hazánkban keletkező vízkészletek felhasználásáról és a magyarországi vízgazdálkodási stratégiáról is beszélgettünk.

„A Nemzeti Vízstratégia vagy más néven Kvassay Jenő Terv fekteti le Magyarország középtávú vízgazdálkodási intézkedési tervét” – emelte ki Bíró Tibor, részletezve: a stratégia része a területi vízgazdálkodás, benne a mezőgazdasági vízgazdálkodás, az ár- és belvízvédő, valamint a települési vízgazdálkodás, ideértve az ivóvízellátást, a csapadékgazdálkodást és a szennyvízkezelést is. A Víz tudományi Kar szakértője hangsúlyozta: a magyar tervnek igazodnia kell az európai uniós irányelvekhez. Így a magyar árvízi stratégiában is változás következett be, mivel a klímaváltozás és a hullámterek átalakulása miatt a mértékadó árvízszintek olyan mértékben emelkedtek, amit az egyenszilárdságú töltésmagasítási gyakorlat már nem követhet le – fejtette ki. Kitért arra is, hogy a dunai árvizek más jellegűek, mint a tiszaiak, mivel a vízgyűjtők területei és azok jellemzői eltérnek.

„Ha egy folyó felső szakaszán kezdik meg a szabályozást, az az alsó szakaszon fokozott kockázatot jelent, hiszen például a töltés emelésével emelkedik a vízszint is, és ez a megemelkedett víztömeg vonul majd le az alsó szakaszokra” – emlékeztetett, rámutatva: a közös vízgyűjtőn elhelyezkedő országoknak összehangoltan kell végrehajtaniuk a fejlesztéseket egy adott vízfolyás mentén. „Azt is látjuk, hogy a töltéseket nem szabad tovább emelni, mert egyrészt nagyon sokba kerül, másrészt ha magasítanak egy töltést, az állékonysági kockázatot rejt magában, a mentett oldali szivárgó vizek pedig jelentősen növelik a védekezési költségeket” – hangsúlyozta. Hozzátette: a még magasabb töltés miatt át kellene építeni a hidakat és a szivattyútelepeket, ráadásul a lakosságot is elvágnák a víztől. Elmondta, hogy a jelenlegi koncepció értelmében hazánk differenciált árvízi biztonságra törekszik, vagyis először értékeli az elöntési valószínűségekből és okozott károkból származó kockázatokat, és ennek tükrében fejlesztik a szerkezeti elemeket. „Úgy kell felhasználni a fejlesztési forrásokat, hogy a legnagyobb kockázatcsökkenést érjük el, vagyis ahol az árvíz nem veszélyeztet emberéletet, nem okoz jelentős gazdasági kárt, ott nem célszerű a kiépítettséget tovább növelni” – erősítette meg. Nagyon fontos, hogy – a múlt hibáiból tanulva – a vízgazdálkodási és a területfejlesztési tervezéseket integráljuk.

Beszélt arról is, hogy hazánk az Európai Unió soros elnöksége kapcsán fogalmaz majd meg ajánlásokat – úgynevezett tanácsi következtetéseket – az Európai Bizottságnak az árvízvédelemről. Ennek fő jellemzője a megelőző árvízvédelmi szemlélet erősítése, így például a vízgyűjtők és a nagyvízi medrek rendezésének szorgalmazása, amivel az árvízi mentési kapacitások növelése is kordában tartható – fejtette ki.

A 2013-as dunai árvíz bebizonyította, hogy nemcsak a klímaváltozás miatt emelkedik a vízszint a magyar szakaszon, hanem a hullámterek elégtelen levezetőképessége is közrejátszik a rekordvízállások kialakulásában – idézte fel a szakértő. Ennek okát abban látja, hogy a hullámterek nagy részén felhagytunk a gazdálkodással, vagyis nincs rajtuk olyan mezőgazdasági és erdészeti tevékenység, amely megakadályozhatná, hogy a hullámtéri vegetáció túlzottan elszaporodjon, köztük számos invazív faj megtelepedjen. Kitért a Duna és a Tisza medersüllyedési folyamataira is, ez jórészt annak következménye, hogy a felvízi országok duzzasztanak és visszatartják a hordalékot, amit a folyók erodálással pótolnak vissza, így egyre kisebb vízállások alakulnak ki, ezért a víz nagyon ritkán lép ki a hullámtérre.

Az év nagy részében szárazon álló hullámtereken megjelentek a keménylombú favegetációk, amelyek a vizes élőhelyek megszűnésének legjobb indikátorai – mutatott rá. Hozzátette: árvíz esetén a felszaporodott növényzet úgy viselkedik, mint egy dugó, vagyis megfogja a vizet, a kisebb vízsebesség pedig emelkedő vízszintet eredményez.

„Mindezek megelőzése érdekében kellene a hullámtereket rendszeresen karbantartani, és gondoskodni arról, hogy a levezetőképességük biztosított legyen” – jelentette ki Bíró Tibor. Kifejtette: ma már az ökológustársadalom egy része is azon az állásponton van, hogy a hullámterek puhalombú ligeterdős jellegének visszaállítása jótékony hatással lenne a biodiverzításra. Elmondta azt is, hogy a holtágak és a holtmedrek vízpótlása is egyre nehezebb a süllyedő medrek miatt. A hullámterek vízért kiáltanak. A rendszeres vízborítás az aljnövényzetet is karbantartaná. Nagy gondot okoz ugyanakkor az árvizek jelentős hordaléktartalmának betudható feliszapolódás, amely a hullámterek keresztmetszetét lassan, de biztosan csökkenti. Ezek olyan ellentmondásos folyamatok, amelyek feloldására a vízügynek komoly társadalmi támogatottságra lenne szüksége.

„Fontos lenne, hogy létrejöjjön a széles körű társadalmi konszenzus a nagyvízi medrek kezeléséről, az integrált vízgazdálkodás elvei mentén az érintett és érdekelt ágazatok (ideértve a természetvédelmet is) igényeit kellene differenciáltan érvényesíteni” – fogalmazott. Beszélt arról a németországi módszerről is, amelynek hazai adaptálásában – a Víz tudományi és Vízbiztonsági Nemzeti Laboratórium részeként – a VTK is részt vesz. A hullámterek ökoszisztéma-szolgáltatásainak indexálási módszertanának kidolgozásával az árvízvédelmi célú hullámtéri beavatkozások sokszempontú objektív értékelésére nyílik lehetőség. Kitért ugyanakkor arra is, hogy noha a töltésezett vízfolyásaink duzzasztása nem élvez támogatást hazánkban, számos problémára (gravitációs vízkivétel, medertározás, hajózás) jelentene gyógyírt. A duzzasztás legnagyobb ellenérve ökológiai indíttatású, holott a kiskörei vízszintemeléssel létrejött Tisza-tó hazánk egyik legértékesebb természetvédelmi területévé vált.

„Ennek köszönhető, hogy a Körös völgyébe vizet tudunk átvezetni, mivel az ottani vízfolyások vízhozamai öntözési idényben rendkívül alacsonyak, ráadásul a helyzet egyre romlik” – erősítette meg. Rámutatott ugyanakkor arra az ellentmondásra is, hogy míg a Duna völgyében van a felszíni vízkészletünk 75 százaléka, a nagyobb vízigények a Tisza-völgyben jelentkeznek. Ott a vizet a duzzasztott téren kívül, a tartós kisvizeknek köszönhetően csak szivattyúzással lehetne kiemelni, ami hatalmas költséggel jár, és kérdéses az is, mekkora lenne ennek a karbonlábnyoma – fogalmazott.

„Az éghajlatváltozás következtében a tengerek és az óceánok áramlási viszonyai drasztikusan megváltozhatnak, aminek következtében megnő annak a valószínűsége, hogy a 2022-es évhez hasonlóan a hazánk felé érkező ciklonok nem tudnak nedvességet szállítani” – emlékeztetett Bíró Tibor, rámutatva: a csapadék átlagos mennyisége nem változott, csak az időbeli eloszlása és intenzitása alakult át. Kifejtette: amikor esik, nagyobb mennyiségű csapadék hull kevesebb idő alatt, és ez okoz villám- és települési árvizeket, mivel a víznek nincs ideje beszívárogni a talajba. Elmondta: a 2022-es aszály rávilágított arra, hogy fel kell készülnünk a tartósan vízhiányos időszakokra.

Annak nincs realitása, hogy minden területen öntözzünk, ráadásul ebben az erősen vízhiányos évben a meteorológiai és a hidrológiai aszály egyszerre jelentkezett, azaz vízkészleteink sem lettek volna elegendők a nagyobb igények kielégítésére.

„Be kell látnunk, hogy az egyetlen megoldás a nagy felületű vízpótlásra a területi párolgás fokozása, amivel a helyben képződő csapadékok gyakorisága növelhető” – fogalmazott, kiemelve: ehhez a vízfelületek (vizes élőhelyek, medrek, tározók) jelentős növelésére, a talajvízszintek emelésére és talajaink vízgazdálkodási tulajdonságainak javítására van szükség. Hozzátette: az Európai Unió is a vizes élőhelyek 10 százalékos növelését tűzte ki célul. Figyelmeztetett ugyanakkor arra is, több ivóvizet termelünk ki, mint ami a csapadékból visszapótlódik, ezért nem támogatja az Unió azt, hogy öntözzünk olyan felszín alatti vízből, amely mennyiségi értelemben sérülékenynek tekinthető, de a dinamikus egyensúlyi talajvízszintek emelésével visszanyerhetnénk az öntözési célú vízbázisainkat.

„Világviszonylatban a mezőgazdaság a legnagyobb vízfelhasználó, míg Magyarországon részben az öntözési kultúra történelmi hiánya, valamint a felületi öntözés elenyésző mértéke miatt az ipar a legnagyobb fogyasztó” – emelte ki. Véleménye szerint a mezőgazdaságnak, a természetvédelemnek és a turizmusnak is egyre nagyobb szüksége van a vízre, úgyhogy borítékolható az ágazatok közötti verseny a vízkészletekért.

„A megoldás az integrált vízgazdálkodásban keresendő, az ágazati vízigényeket harmonizálni kell, és meg kell tanulnunk évtizedekre előre gondolkodni, a jövő generációinak életfeltételeit javító vízgazdálkodási fejlesztéseket pedig szisztematikusan és ütemesen végre kell hajtani” – összegezte Bíró Tibor.

Forrás: www.uni-nke.hu, Nemzeti Közzolgálati Egyetem

HULLADÉKÉRT VIRÁGOT! – HELYI PÉLDA

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata és az ÉAK Nonprofit Kft. ismét megszervezi a Hulladékért virágot elnevezésű akciót.

A 2024. szeptember 9. és szeptember 21. között zajló akció ideje alatt a különválogatott papír-, műanyag-, öblösüveg-, fém- csomagolási hulladékért, valamint italos kartondobozokért utalványt, vagy növényi hulladékból készült komposztot kapnak a résztvevők.

A hulladékot a városban két hulladékudvarban is le lehet adni.

Az akció Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának Környezetvédelmi Alapja támogatásával valósul meg.

Forrás: www.onkormanyzatiklub.hu

ÚJRA IGÉNYELHETŐ A BÖLCSŐDEI TÁMOGATÁS

Most először azok a szülők is igénybe vehetik, akik gyermeküket önkormányzati fenntartású bölcsődében helyezik el.

Azok a vidéken élő és munkába visszatérő szülők, akiknek gyermekei szeptember 1-jétől bölcsődébe járnak, újra igényelhetnek támogatást a bölcsődei térítési díjhoz – közölte a Kulturális és Innovációs Minisztérium családokért felelős államtitkára a Facebook-oldalára feltöltött videóban augusztus 26-án, hétfőn.

Koncz Zsófia kiemelte, hogy a támogatást most először azok a szülők is igénybe vehetik, akik gyermeküket önkormányzati fenntartású bölcsődében helyezik el.

Az államtitkár emlékeztetett arra, hogy a támogatásra továbbra is jogosultak azok a szülők, akiknek gyermekei minibölcsődébe, családi vagy munkahelyi bölcsődébe járnak vagy napközbeni gyermekfelügyeletet vesznek igénybe.

A támogatási kérelem a Magyar Államkincstár honlapján nyújtható be – mondta, megjegyezve, hogy a vissza nem térítendő támogatást az európai uniós feltételek szerint a vidéken élők vehetik igénybe.

Koncz Zsófia úgy fogalmazott, hogy ezzel a támogatással is hozzájárulnak a család és a munka közötti egyensúly megteremtéséhez.

Forrás: www.onkormanyzatiklub.hu

ÁSZ HÍREK

AZ ÁSZ KÖTELEZŐ ADATSZOLGÁLTATÁSRA HÍVJA FEL AZ ÖNKORMÁNYZATOKAT A GAZDÁLKODÁSUK ÁTLÁTHATÓSÁGA ÉRDEKÉBEN

Az Állami Számvevőszék (ÁSZ) kiemelten fontosnak tartja az önkormányzatok gazdálkodásának átláthatóságát, ezért kötelező adatszolgáltatásra hívja fel őket.

Csütörtöki közleményük szerint az ÁSZ júniusban indított ellenőrzést, amelynek célja, hogy az önkormányzati választások és az új képviselő-testületek felállása közötti átmeneti időszakban is biztosított legyen a gazdálkodás biztonsága, illetve fenntartható legyen a pénzügyi egyensúly és a fizetőképesség.

A számvevőszék álláspontja szerint ennek egyik biztosítéka lehet az önkormányzati gazdálkodás átláthatóságának növelése. Annak érdekében, hogy az önkormányzatok gazdálkodásának legfontosabb adatai mindenki számára megismerhetők legyenek az ÁSZ augusztus végén kivétel nélkül valamennyi települési önkormányzathoz adatszolgáltatási megkereséssel fordul.

Az ÁSZ célja ezzel, hogy az önkormányzati adatok alapján átfogó képet tudjon majd nyújtani a nyilvánosság számára az önkormányzatok tényleges gazdasági helyzetéről, valamint az átmeneti időszak folyamatairól.

A szeptember 30-i átadás-átvételi állapotot tükröző, október végéig megküldendő adatok köre egyebek mellett kiterjed az önkormányzatok 2024. évi költségvetése kiadási főösszegének és bevételi főösszegének százalékos teljesítésére, az önkormányzatok pénzkészletére, hitelállományára, az önkormányzati vagyon változásaira, illetve a folyamatban lévő beruházások, felújítások számára és tervezett összköltségére is.

Az ÁSZ alelnöke, Szomolai Csaba az MTI-nek elmondta: a beérkezett adatokból az ÁSZ elemzést készít, és a gazdálkodás átláthatóságának biztosítása érdekében a közadatokat változatlan formában mindenki számára elérhetővé is teszi. Az adatokból tényszerű információk lesznek leszűrhetők az egyes önkormányzatok valóságos gazdasági helyzetéről.

Az ÁSZ alelnöke fontosnak tartja, hogy rendelkezésre álljon egy pillanatkép mind a nyilvánosság, mind a munkájukat októberben elkezdő önkormányzati testületek számára.

A vagyonnal való felelős és szabályszerű gazdálkodás elvének folyamatosan érvényesülnie kell, az pedig minden állampolgár részéről jogos igény, hogy a tényleges vagyoni helyzetről átfogó képet kaphasson – hangsúlyozta.

Szomolai Csaba hozzátette: az ÁSZ a júniusban indított eljárása keretében folyamatosan monitorozza és elemzi az átmeneti időszak önkormányzati gazdálkodásának esetleges kockázatait, és emellett az egyébként közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez fűződő jog tényleges érvényesülése biztosíthatja a nyilvánosság általi kontroll lehetőségét.

Forrás: www.asz.hu

FÓKUSZBAN AZ IKIR – HELYI KÖZSZOLGÁLTATÁS INFORMÁCIÓS RENDSZER

ÚJDONSÁGOK AZ IKIR-BEN - ÚJ WEBOLDAL ELÉRHETŐSÉG ÉS EGYSZERŰBB REGISZTRÁCIÓ

2024. augusztusától web címünk megváltozott. Kérjük, a www.ikir.gov.hu címen keressék fel az IKIR rendszert. Régebbi weboldal címünk 2024. december 31-ig még üzemel. Amennyiben a könyvjelző sávban el van mentve a weboldal, kérjük, frissítsék.

A nyár folyamán változás történt a regisztráció folyamatában is. Az újonnan csatlakozó felhasználóinknak kizárólag elektronikus formában szükséges csatlakozási kérelmüket beadni számunkra.

Regisztráció menete:

Az IKIR regisztrációnál kétféle regisztrálót különböztetünk meg: 1. és 2. szintű felhasználót. Míg az 1. szintű felhasználók csak a **polgármesterek/ alpolgármesterek/ jegyzők/ aljegyzők** lehetnek, addig a 2. szintű felhasználók például az önkormányzati dolgozók. Ugyanakkor ahhoz, hogy másodsztintű felhasználók is használni tudják a rendszert, egy 1. szintű felhasználó jóváhagyása szükséges, már elfogadott jogosultsággal kell, rendelkezzen.

Vegyük tehát sorra a regisztráció menetét:

- Az IKIR felületén KAÜ-s bejelentkezés után indítható el az elektronikus regisztráció.
- Fontos, hogy polgármesterként, alpolgármesterként és/vagy jegyzőként, aljegyzőként indítsuk el elektronikus regisztrációnkat.
- Amennyiben a regisztrációval kapcsolatban mindent rendben találtunk, jóváhagyjuk jelentkezését.
- Az önkormányzati hivatalhoz tartozó kollégák, mint 2. szintű felhasználók számára a regisztrációt az 1. szintű aktív jogosultsággal rendelkező felhasználó hagyhatja jóvá a portálra belépve.

IKIR rendszer- felhasználó támogatás

Amennyiben a rendszer használatával, vagy az IKIR-hez történő regisztrációval kapcsolatban kérdése van, kérjük, hogy jelezze az ikir@ktm.gov.hu email címen, vagy a [+3617951782](tel:+3617951782)-es telefonszámon.

Készítette: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Projektkoordinációs Főosztály

FIGYELMÉBE AJÁNLJUK

ELÉRHETŐK A GONDOSÓRA APPLIKÁCIÓK

Tisztelt Hölgem/Uram!

Szeretnénk arról tájékoztatni, hogy újabb szolgáltatásokkal bővül a Gondosóra program.

A Gondosóra egy olyan ingyenes jelzőkészülék, amellyel 65 év feletti honfitársaink egyetlen gombnyomással kérhetnek segítséget. A segítségkéréseket egy 0-24 órás diszpécser szolgálat fogadja.

Mostantól elérhető egy olyan új mobiltelefonos alkalmazás, amelyet a Gondosóra használója mellett a hozzátartozói is letölthetnek. Így ők is azonnal értesítést kapnak, ha hozzátartozójuk veszélyhelyzetbe kerül. A „Gondosóra” nevű alkalmazásra riasztás érkezik, ha az esésérzékelő balesetet észlel, de intézhetőek rajta adatmódosítások és hibabejelentések is. Az alkalmazás ingyenesen letölthető az okostelefonokra az App Store és Google Play áruházakból.

A Gondosórát telefonon és online is ingyenesen meg lehet rendelni ezeken az elérhetőségeken:

Ingyenes zöldszám: +36 80 804 050

Online: <https://regisztracio.gondosora.hu/>.

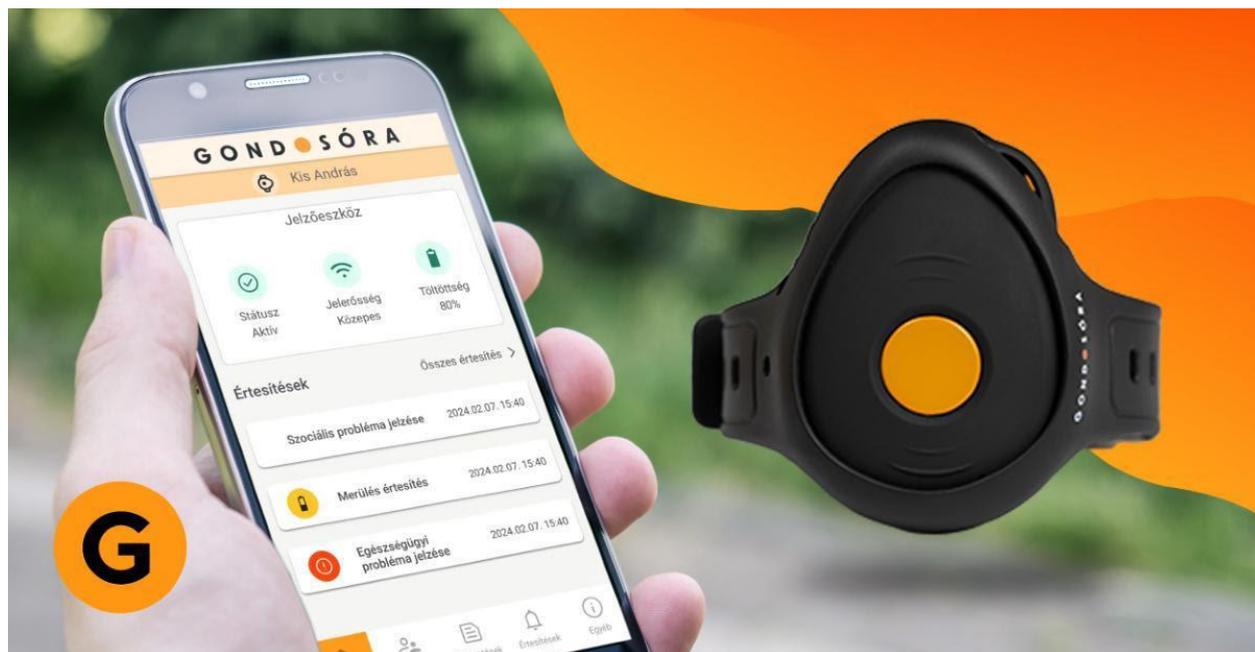
A Gondosóra népszerűségét mutatja, hogy már 650 ezren igényelték. Eddig már 19 ezer súlyos és 330 ezer hétköznapi esetben nyújtott segítséget.

Bízunk abban, hogy az új mobiltelefonos szolgáltatások még több idős honfitársunknak nyújthatnak majd segítséget.

Nyitrai Zsolt
miniszterelnöki főtanácsadó

Az ikonra kattintva letölthető az alkalmazás.

VÁLOGATÁS A LECHNER TUDÁSKÖZPONT ANYAGAI KÖZÜL

Mindent az ingatlantulajdon fennállásáról szóló hatósági bizonyítványról – Tájékoztató magánszemélyek részére magyarországi ingatlantulajdon fennállásáról szóló hatósági bizonyítvány igényléséhez

Bizonyos banki szolgáltatások, állami, önkormányzati, illetve egyéb támogatások igénybevételéhez, pályázatokon való részvételhez szükség lehet a meglévő, illetve korábbi ingatlantulajdon igazolására. A megadott feltételek fennállásáról az ingatlan-nyilvántartás adatai alapján lehet meggyőződni. Ehhez szükséges az Ingatlanulajdon fennállásáról szóló hatósági bizonyítvány, melyet a Lechner Tudásközpont állít ki. Az alábbi tájékoztató az igényléssel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat foglalja össze.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ:

www.lechnerkozpont.hu

Várak, kastélyok a fentrol.hu új képei között – Keressük együtt az új képek helyét!

Várak, kastélyok, lovaskocsik Szentendrén, katonás rendben elültetett szabályos erdő, épülő Boráros tér és még számtalan érdekesség várja az érdeklődőket a Fentről oldal újonnan feltöltött archív légifotói között. Légifelvételek sokasága, egészen pontosan 10 117 db légifelvétel került fel a fentrol.hu oldalára, így a digitálisan elérhető képek száma megközelíti a negyedmilliót. A 244 846 db régi légifelvétel között lehet böngészni, letölteni, címkézni, és ha szükséges pontosítani a képek helyzetét a térképen. Sőt, még a nemrégiben indult [pontgyűjtő játékhoz](#) is lehet csatlakozni!

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ:

www.lechnerkozpont.hu

Egyes településekre már a Magyarország.hu-ról is lekérhető elektronikus tulajdonilap-másolat – Következő mérföldkövéhez érkezett az elektronikus ingatlan-nyilvántartás projekt

Az e-ingatlan-nyilvántartási rendszer fokozatos bevezetésének részeként egyes települések területére vonatkozóan az elektronikus tulajdonilap-másolat már a Magyarország.hu oldalon keresztül is lekérdezhető.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ:

www.lechnerkozpont.hu

Fokozatos lépések az elektronikus ingatlan-nyilvántartás felé – E-ING tájékoztató napot tartott a Lechner

Tájékoztató napot szervezett a Lechner Tudásközpont augusztus 1-én az elektronikus ingatlan-nyilvántartás bevezetését célzó projektjével kapcsolatban.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ:

www.lechnerkozpont.hu

Központban a Tudás! –

Ismeretterjesztő és pályaaorientációs podcastsorozat a Lechner szakértőivel

Mivel is foglalkozunk a Lechner Tudásközpontban? Több mint két tucat podcast ad már választ erre a kérdésre a Lechner Akadémián és a Youtube-csatornánkon, amelyek a szakértőinkkel folytatott érdekes beszélgetéseken keresztül mutatják be a Tudásközpont sokszínű tevékenységeit, és egyúttal a pályaválasztás előtt álló fiataloknak is iránymutatást adnak.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ:

www.lechnerkozpont.hu

Változtak a földhivatali szolgáltatások, földmérési eljárások és téradatok díjai – Jogsabály írja elő a díjemelést

Július 29-től a Díjrendelet értelmében emelkedtek az ingatlanügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjai, valamint változott a földmérő jogosultságokkal kapcsolatos eljárások díjszabása és a Lechner Tudásközpont által szolgáltatott téradatok díjai is.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ:

www.lechnerkozpont.hu

Összeállította: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK

LEGJOBB ÖNKORMÁNYZATI GYAKORLATOK PROGRAMJA 2024.

Tisztelt Polgármester Asszony!
Tisztelt Polgármester Úr!
Tisztelt Önkormányzati Szakemberek!

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programja

A helyi önkormányzati választások után, az új önkormányzati ciklus előtt ebben a speciális időszakban hívjuk meg a települési vezetőket, szakembereket, hogy visszanézve az elért eredményekre számba vegyék a sikereket a kitűzött célokhoz viszonyítva. Segítünk megünnepelni az Önök eredményeit, hiszen a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programja tükröt tart Önöknek, hogy nemzetközileg elfogadott elvek és szabványok mentén, külső szakértők értékelése nyomán is büszkék lehessenek jó gyakorlataikra.

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programot (a továbbiakban: Program) 2024-ben is folytatjuk, ebben az évben azokat a már bizonyított jó önkormányzati gyakorlatokat várjuk, amelyek legalább egy éve hatékonyan, hatásosan, mások számára átvehető és megismételhető módon működnek.

I.

Két nagy területen várjuk pályázataikat 2024-ben:

1. Önkormányzati innovációk

Kiemelt témánk a gondoskodás - önkormányzatok és közösségek együtt: Generációk közötti kapcsolatépítést támogató kezdeményezések és/vagy az aktív időskort támogató kezdeményezések

Önkormányzati innováció alatt egy-egy helyi társadalmi probléma megoldására irányuló folyamatot értünk, függetlenül attól, hogy ez a helyi közösség egészére vagy egy-egy csoportra irányul. Tárgyát tekintve a probléma megoldása (a fejlesztés) a helyi közösség életének bármely területét érintő pozitív változást eredményező folyamat/tevékenység lehet – függetlenül attól, hogy kötelezően ellátandó, vagy önként vállalt feladat megvalósításához, annak megkönnyítéséhez kapcsolódik.

Az innovációt nem az elért eredmények nagysága, hanem a probléma megoldásának újszerűsége, kreativitása határozza meg, függetlenül attól, hogy ez a helyi közösség szemléletében hoz pozitív változásokat, vagy az önkormányzat kiadásait hosszútávon csökkentő megoldásokra irányul. Kiemelten fontos a helyi problémára helyi megoldás elv alkalmazása, különösen pedig a „figyeljünk, gondolkodjunk közösen” szemlélet.

Az értékelési kritériumokon túl elvárás az innováció értékelésében:

1. Helyi probléma megoldására irányul a fejlesztés.
2. Társadalmi részvételen/az érintettek bevonásán alapul.
3. Jól beazonosítható a gyakorlat, amelynek eredményei ismertek /elfogadottak a helyi közösség számára.
4. Hosszútávon fenntartható és mérhető a változás.

A kategória díjai:

A Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium támogatásának köszönhetően:

- **1. helyezett: 1,4 millió Ft**
- **2. helyezett: 1 millió Ft**
- **3. helyezett: 600 ezer Ft**

Az elnyert díjat szabadon, ám a jó gyakorlattal kapcsolatos és a TÖOSZ-szal előre egyeztetett célokra használhatja fel a díjazott önkormányzat.

A kategória különdíja: a Nemzeti Művelődési Intézet által felajánlott **tanulmányút teljes finanszírozása 40 fő részvételével az önkormányzat számára Lakitelekre.**

2. Bűnmegelőzési, közbiztonsági jó önkormányzati gyakorlatok

Kiemelt témánk a gyermekvédelem és/vagy online csalások megelőzése.

A felhívás célja olyan jó önkormányzati gyakorlatok feltérképezése, amelyek a településbiztonság fokozása és az állampolgárok biztonságérzetének javítása érdekében megvalósítandó: a közterületek biztonságának fokozásával, a gyermek- és fiatalkori bűnözés és az áldozattá válás megelőzésével, az idősök védelmével, segítségével, a hátrányos helyzetű családok és egyének számára preventív intervenciókkal közvetlenül kezeli az adott térségre vagy közösségre jellemző problémákat.

Olyan innovatív gyakorlatokat várunk, amelyek nem egyetlen dimenzióban értelmezik a prevenció feladatokat, hanem célba veszik a bűnelkövetés minden lehetséges aspektusát: az elkövetőt, az áldozatot és a bűncselekményi szituációt is.

Előnyben részesülnek azok az innovációk, amelyek a komplex bűnmegelőzési szemléletnek megfelelően az önkormányzatok kezdeményezésével a helyi szereplők koordinálásával (pl. civil szervezetek, a helyi jelzőrendszer szereplői, polgárőrség, oktatási-nevelési intézmények, egyházi szervezetek) reflektálnak a problémákra és később a helyi társadalompolitika integrált részévé válhatnak.

Továbbá, amelyek előtérbe helyezik az állampolgárok bevonását a bűnmegelőzési programokba, amely hatására

- az állampolgárok öngondoskodási képessége erősödik, felelősségérzete növekszik;
- a konfliktusok erőszakmentes megoldásának szemlélete nő a társadalomban;
- a fiatalok megküzdési képessége erősödik;
- fokozódik a lakóközösségek önvédelme;
- az áldozattá válás, a másodlagos és ismételt áldozattá válás kockázata alacsony, az állampolgárok biztonságérzete magas.

A felhívás nem kívánja leszűkíteni a bűnmegelőzés témaköreit, de **kiemelten javasolja az alábbi problématerületeket:**

- A gyermekvédelem terén olyan pályázatokat várunk, melyekben a gyermekek védelmét célzó helyi kezdeményezéseket mutatnak be. Milyen forrásokat biztosított e területen az önkormányzat, milyen projektjei voltak a témakörben, mit tettek azért, hogy a gyermekeket megóvják a rájuk leselkedő veszélyektől?
- Másrésztől megkerülhetetlennek tartjuk az online veszélyek egyre gyarapodó és szaporodó témakörét, amely lassan kiszorít minden régi offline bűncselekményt. Egyre kevesebb a rablás, kifosztás, betöréses lopás, ugyanis sokkal egyszerűbb az online térben arctalanul cselekedni. Itt tehát olyan projekteket várunk, melyekben kísérletet tettek arra, hogy felvilágosítsák a lakosságot, esetleg saját biztonságuk érdekében is tettek meg lépéseket.

A gyermek- és fiatalok csoportja több szempontból is veszélyeztetett korosztály. A fiatal generációk megszólítása, előremutató kommunikációs módszerek alkalmazása, újszerű kulturális, szabadidős programok megvalósítása, valamint a jelzőrendszeri szereplőket érintő komplex programok hatékonyan segíthetik az áldozattá és elkövetővé válás megelőzését.

A kategória díjai:

TÖOSZ Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programjában, a bűnmegelőzési és közbiztonsági jó önkormányzati gyakorlatok kategóriában a következő díjakat ajánlja fel a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács a nyertes települési önkormányzatoknak:

1. helyezett: **Helyi bűnmegelőzési stratégia kidolgozását előkészítő workshop megrendezése**, valamint a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács települési bűnmegelőzési stratégia elkészítését segítő módszertani útmutatójának alkalmazását és **a stratégia megalkotásának folyamatát támogató mentorálást** a workshopot követően 4 hónapon keresztül.

2. helyezett: **A Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács szakemberei által tartott akkreditált képzés (Generációk Gondolkodása)**, amely a településen dolgozó gyermekvédelmi szakembereknek, jelzőrendszeri tagoknak és a szociális szférában dolgozóknak nyújt lehetőséget a generációk közötti különbségek megértésére, az ezekből fakadó kihívások kezelésére.

3. helyezett: **Interaktív bűnmegelőzési előadás megtartása a kibervédelem témakörében**, valamint a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács kiadásában megjelent **ajándék szakkönyvcsomag**.

II.

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program díjai elnyerésének feltételei

A pályázatban bemutatott gyakorlatok bírálati szempontjai:

Elfogadottság és együttműködés

A gyakorlat tervezését és bevezetését megfelelő egyeztetések kísérték-e, amelyek során sikerült-e megegyezésre jutni a gyakorlat tartalmáról és az együttműködés megvalósításáról.

Átláthatóság és nyitottság

A gyakorlat kialakítását segítő döntések jól definiáltak-e és közérthető formában hozzáférhetőek-e. Kialakításuk során konzultáltak-e résztvevőkkel, és van-e lehetőség a közreműködésükre a megvalósítás szakaszában. Törekedett-e az önkormányzat az aktív részvétel támogatására.

Hatásosság

A gyakorlat megvalósította-e a kitűzött célt, van-e pozitív hatása, esetleg hatást gyakorol-e más kapcsolódó területek gyakorlataira, a lakosok pozitívan értékelik-e.

Hatékonyság

A gyakorlat bevezetése jelentős, mérhető hatékonyságjavulást eredményezett-e.

Fontosság

A gyakorlat hozzájárul-e a település egyik (vagy több) problémájának megoldásához. Olyan probléma megoldásához járul-e hozzá, amely sok településen jellemző, s kevésbé ismert a megoldása.

Fenntarthatóság

A gyakorlat intézményesült-e és integrálódott-e az önkormányzat cselekvéssorába, megalapozott-e pénzügyi és szervezeti fenntarthatósága.

Megismételhetőség

A gyakorlat bevezethető-e több más településen különösebb probléma nélkül. Azok az önkormányzatok pályázhatnak a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díjra, amelyek a maguk megítélése szerint valami új és másutt is alkalmazható gyakorlatot alakítottak ki.

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díj elnyerésére irányuló pályázat benyújtásával a pályázó önkormányzat vállalja, hogy a TÖOSZ-szal kötendő szerződés szerint a saját, díjazott gyakorlatát más önkormányzatokkal megismerteti. Annak érdekében, hogy a tudás széles körben, az ország más részein is hasznosulhasson, a nyertesek a legjobb gyakorlatukat bemutató fontosabb információkat nyílt napok, szakmai konferenciák, tanulmányutak, internetes bemutatkozás keretében adják át. A Program a nyertes önkormányzatok képviselőinek mindehhez felkészítő képzést kínál.

III.

A Program irányítói

A Programot a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) az Európa Tanács Helyi és Regionális Demokrácia Szakértői Központja együttműködésével hirdeti meg 2008-tól folyamatosan. A megvalósításában a 2024. évben a TÖOSZ mellett részt vesz a Kisvárosok Szövetsége, a Magyar Faluszövetség, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége, a Belügyminisztérium, a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, a Nemzeti Művelődési Intézet,

a Nemzeti Bünmegelőzési Tanács, a Biztonságos és Élhető Városokért Egyesület, a Homo Oecologicus Alapítvány, az Országos Polgárőr Szövetség.

A Program célja

A Program célja a legjobb önkormányzati gyakorlatok feltérképezése, és megismertetése az ország más önkormányzataival, kormányzati szervezetekkel és a nemzetközi szakmai közélettel is.

Az új és innovatív helyi megoldások feltérképezése, illetőleg az ilyen megoldásokat nyújtó önkormányzatok tudásának és tapasztalatának terjesztése a hasonló problémával küszködő önkormányzatok körében jobb közszolgáltatásokat, s a településvezetésben magasabb színvonalú teljesítményt eredményezhet. A Program által kezdeményezett tudásátadási folyamat azonban nemcsak azokat az önkormányzatokat segíti, amelyek új megoldásokhoz jutnak, hanem azokat is, amelyek a gyakorlatokat kialakították. A tudásátadás nemcsak írott formában, hanem nyílt napokkal és a kollégákkal való konzultáció során valósul meg. E konzultációkon kitűnő új ötleteket kaphat az átadó önkormányzat is a kialakított gyakorlatok továbbfejlesztésére.

Előzmények

Az elmúlt 16 évben közel 320 pályázat érkezett be a Programba, és közel 180 millió Ft összegnek megfelelő díjazásban részesültek a nyertesek. A Programban évente több pályázati területről gyűjtöttük az önkormányzati jó gyakorlatokat. Az eljárásrend értelmében az írásos pályázatokat a helyszínen is ellenőrizték a szakértők, akik az Irányító Bizottságtól nyerték el mandátumukat. A Program végrehajtását projektmenedzser segíti, akinek munkáját a TÖOSZ biztosítja. A végső döntő egy szakmai konferencia keretében zajlik, amikor a jó gyakorlatokat maximum 10 perces prezentációban mutatják be a pályázók. A konferencia előtt prezentációs képzésben részesítjük a települések képviselőit, ami bizonyítottan hatékonyabbá és célzottabbá teszi minden évben a tudásátadási folyamatot. A szakértői értékelés markánsan elkülönül az Irányító Bizottság munkájától. A szakértői értékelések alapján a döntést az Irányító Bizottság hozza meg. A Program honlapján részletes információk állnak rendelkezésre a program valamennyi részletéről: www.legjobbonkormanyzatigyakorlatok.hu

A díjakkal járó pénzüsszegek felhasználása kötött abban a tekintetben, hogy csak olyan önkormányzati fejlesztésre lehet felhasználni, ami a nyertes jó gyakorlattal kapcsolatos és megfelel a program feltételeinek, amit a menedzsmenet biztosító TÖOSZ ellenőriz.

A díjakkal járó pénzüsszegek felhasználásáról a következő év március 31-ig kell benyújtani az elszámolást a TÖOSZ felé.

A Program 2024. évi tervezett ütemezése:

- 2024-es pályázati szakasz meghirdetése: **2024. július 22.**
- Pályázatok benyújtásának határideje: **2024. szeptember 5.**
- Beérkezett pályázatok írásbeli értékelése: **2024. szeptember 15.**
- Helyszíni/online megbeszéléseken keresztüli szakértői értékelések, beszélgetések: **2024. október 31-ig.**

- Felkészítő tréning az offline/online prezentációs döntőre 2024. november folyamán.
- Záró-konferencia és prezentációs verseny: **2024. november 26.**

Pályázat benyújtásának határideje: 2024. szeptember 5.

A pályázattal kapcsolatos dokumentumok és egyéb tudnivalók a program saját weboldalán (www.legjobbongkormanyzatigyakorlatok.hu) elérhetők, illetve a pályázati **adatlap az alábbi linken letölthető:**

[LÖGY 2024 adatlap](#)

Valamennyi magyarországi települési önkormányzat elnyerheti a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díját. Pályázni a www.toosz.hu és a www.legjobbongkormanyzatigyakorlatok.hu internetes honlapról letölthető pályázati formanyomtatvány elektronikus kitöltésével lehet. A pályázatot **online kell beküldeni a következő címre: toth@toosz.hu és sabjan@toosz.hu**

A pályázat további érvényességi feltételei:

- egy **8-10 szöveges-képes diából álló MS Power Point (ppt) prezentáció** és egy **maximum 2 perc időtartamú videó**, melyet a pályázat elektronikus példányával együtt kell megküldeni a toth@toosz.hu, valamint a sabjan@toosz.hu e-mail címre [5 MB-nál nagyobb terjedelmű fájl esetén kérjük, szíveskedjenek óriásfájl-küldő programot (pl. www.mammutmail.com) használni];
- **a pályázati formanyomtatványt egy MS Word és egy szkennelt, a polgármester által aláírt változatban kell megküldeni e-mailben.**

A pályázathoz a jó gyakorlat eredményeit bemutató dokumentumok, kiadványok, fotók anyagát az önkormányzat honlapjára feltöltve és a linket beillesztve van lehetőség megküldeni. A pályázó a mellékletek megküldésével hozzájárul a dokumentumok, kiadványok, fotók és videók szabad felhasználásához. Bármely felmerülő kérdésével forduljon bizalommal a TÖOSZ Titkárságához a következő elérhetőségek valamelyikén: **(06 30) 436 0260** vagy **(06 1) 322 7407** telefonszámon és a sabjan@toosz.hu e-mail címen.

Készítette: Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége

ÉRTÉK VAGY! DÍJ

Idén is lehet pályázni az Érték Vagy! díjra. Az elismeréssel azokat a munkáltatókat és civil szervezeteket ismerik el, amelyek nagyban hozzájárulnak a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásához - jelentette be a Belügyminisztérium szociális ügyekért felelős helyettes államtitkára.

A Belügyminisztérium 6 kategóriában várja a jelöléseket **2024. szeptember 6-ig elektronikus úton.**

A 2020-ban indított Érték Vagy! program célja, hogy egyesítse a gazdasági és a szolidáris felelősségvállalást. A megváltozott munkaképességű embertársaink foglalkoztatásának elősegítése egyaránt fontos a nemzetközi céggörásoknek, az állami munkaadóknak, és a magyar családi vállalkozásoknak.

Díjak:

Szervezeteknek:

- az Év Befogadó Munkáltatója - nyílt munkaerőpiaci munkáltatónak
- az Év Rehabilitációs Munkáltatója - akkreditált munkáltatónak
- az Év Fejlesztő Foglalkoztatója - fejlesztő foglalkoztatónak
- az Év Foglalkozási Rehabilitációs Szolgáltatója - akkreditált foglalkozási rehabilitációs szolgáltatóknak

Természetes személyeknek: Mindennap Hős díj

- a megváltozott munkaképességű vagy fogyatékossgal élő személynek
- a megváltozott munkaképességű vagy fogyatékossgal élők foglalkoztatását példaértékűen segítő természetes személynek

A beküldött jelölés akkor érvényes, ha:

- ✓ az adatlap hiánytalanul kitöltött (kivétel az elismerés átadásának javasolt időpontja, a rendfokozatot és a besorolás szerinti rendfokozatot csak a hivatásos állomány tagjainak kell kitölteni)
- ✓ egyértelmű a javasolt díj megnevezése
- ✓ az elismerés odaítélését megalapozó szakmai tevékenység, vagy a kiemelkedő érdem lényegre törően összefoglalt
- ✓ a jelölt szakmai tevékenységét és az elismerést megalapozó korábbi életútját bemutató részletes indoklás külön dokumentumban legalább fél, legfeljebb három oldal terjedelemben csatolásra kerül
- ✓ a munkáltató és a kezdeményező neve szerepel a jelölésen
- ✓ dokumentum aláírása olvasható

Azokat a jelöléseket, amelyek eltérnek a fent említett szempontoktól, a Belügyminisztériumnak nem áll módjában elfogadni.

A jelölések kizárólag elektronikus úton, az elismeres.gondoskodaspolitika@bm.gov.hu e-mail címre küldhetők meg 2024. szeptember 6-ig.

A jelölésre szolgáló nyomtatvány a [linken](#) érhető el.

Forrás: www.kormany.hu, Belügyminisztérium

KERÉKPÁROSBARÁT TELEPÜLÉS ÉS KERÉKPÁROSBARÁT MUNKAHELY PÁLYÁZAT

A Kerékpárosbarát Település (KBT) és Kerékpárosbarát Munkahely (KBM) pályázatokat az Építési és Közlekedési Minisztérium, valamint a KTI Magyar Közlekedéstudományi és Logisztikai Nonprofit Kft. 2024-ben immáron tizenhatodik alkalommal hirdeti meg.

Jelenleg 10 település és 11 vállalat vagy közintézmény büszkélkedhet Kerékpárosbarát elismeréssel. A Kerékpárosbarát cím elnyeréséhez szükséges, hogy a pályázó az elmúlt évben példamutató kerékpáros kezdeményezéseket, intézkedéseket és fejlesztéseket hajtson végre. A Kerékpárosbarát Település kategóriában pályázhatnak a községek, nagyközségek, városok, megyei jogú városok és fővárosi kerületek. Kerékpárosbarát Munkahely kategóriában pályázatukat multinacionális vállalatok, nagyvállalatok, a kis- és középvállalkozások, valamint a közintézmények küldhetik be.

A pályázatok benyújtási határideje szeptember vége, az eredményhirdetés pedig várhatóan novemberben történik.

A kerékpárosbarát környezet a gyakorlatban többek között, a következőket jelenti:

- a kerékpáros stratégia
  - településeknél (a kerékpározás szerepe a fejlesztési koncepciókban, tervekben, önkormányzati szervezetben) és
  - munkahelyeknél (a kerékpározás szerepe a munkahelyen, példamutatás a vezetők részéről)
- a kerékpáros infrastruktúra és szolgáltatások minősége, karbantartása,
- szemléletformálás, a kerékpározás népszerűsítése, promóciója,
- kerékpárhasználat terén elért eredmények
- a kerékpározás integráns része a települési / munkahely fejlesztési koncepcióinak és közlekedési terveinek, fejlesztési – üzemeltetési rendszereinek
- települések esetében: kerékpárosbarát úthálózat (kerékpársávok, kerékpárutak, kisforgalmú közutak),
- kerékpárparkolók, -támaszok megfelelő rendszere,
- az intézményekben, a település / munkahely által szervezett eseményeken a kerékpározás oktatása, népszerűsítése folyik,
- a kerékpáros civil szervezetek bevonásra kerülnek az őket érintő döntésekbe,
- együttműködik a más önkormányzatokkal / munkahelyekkel
- a mindennapos kerékpározást segítő legjobban bevált gyakorlatok

A Kerékpárosbarát Település és Kerékpárosbarát Munkahely fokozat elnyeréséért pályázó önkormányzatok és munkahelyek oklevelet és egy falra felhelyezhető táblát kapnak, valamint egy éven át jogosultak a Kerékpárosbarát cím használatára.

A pályázati kérdőívet a honlapon lehet letölteni, és kitöltés után fel kell tölteni az adatok hitelességéről szóló nyilatkozattal együtt. Vegye figyelembe, hogy az utolsó kérdés megválaszolása csak a szükséges melléklet feltöltésével fogadható el.

A pályázatokat **2024. szeptember 30. 12:00 óráig** várják. Kizárólag csak a határidőig beérkezett pályázatokat tudják értékelni!

Kérdés vagy probléma esetén kérjük, forduljon Szabó Ádámhoz a következő e-mail címen: szabo.adam@kti.hu.

A pályázattal kapcsolatos további információk, illetve dokumentumok az alábbi linkre kattintva érhetőek el: <https://www.kti.hu/kbt-kbm/>

Forrás: www.kti.hu, Magyar Közlekedéstudományi és Logisztikai Intézet

PÁLYÁZATI HÍREK

SIKERES AZ ÖNKORMÁNYZATI TŰZOLTÓSÁGOK RÉSZÉRE KIÍRT 225 MILLIÓ FORINT KERETÖSSZEGŰ PÁLYÁZAT

Az önkormányzati tűzoltóságok részére kiírt pályázatra mind a hatvan érintett tűzoltóság jelentkezett. A pályázat az eszközállomány bővítését, a gépjárművek és tűzoltó-technikai eszközök felújítását, javítását teszi lehetővé, továbbá a szertárépítéséhez, felújításához is hozzájárul.

A bíráló bizottság munkájában a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság munkatársai mellett a Magyar Tűzoltó Szövetség által delegált tagok is részt vettek.

A támogatásokra vonatkozó javaslatot a katasztrófavédelem főigazgatója jóváhagyta, ennek értelmében a hatvan önkormányzati tűzoltóság összesen 224 millió 500 ezer forint támogatásban részesül. A fennmaradó keretösszeg a természetbeni támogatások (szakfelszerelések, EDR rádiók) esetleges átváltozásához biztosít fedezetet.

A pályázók a megítélt támogatások összegeiből több mint 130 millió 100 ezer forint értékben maguk szerezhettek be védő- és technikai eszközöket, huszonnyolc önkormányzati tűzoltóság a gépjárműveinek, illetve technikai eszközeinek felújítására, javítására fordíthat összesen 43 millió 700 ezer forintot, huszonegy tűzoltóság szertár építésére, felújításra nyert el 45 millió 400 ezer forintot, továbbá természetbeni támogatásként kilenc pályázó kap tűzoltó szakfelszereléseket, EDR rádiókat, összesen 5 millió 300 ezer forint értékben.

A linkre kattintva elérhetővé válik a kimutatás a támogatások összegéről: [Kimutatás az önkormányzati tűzoltóságok 2024. évi pályázati támogatásáról \(2024.08.03.\)](#)

Forrás: www.katasztrofavedelem.hu, Belügyminisztérium, Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság

AZ ÖNKORMÁNYZATI HÍRLEVÉL KIADÁSÁÉRT FELEL:

Dr. Bekényi József
Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium,
Önkormányzati Főosztály

SZERKESZTÉSÉRT FELEL:

Dr. Barabás Zoltán
Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium,
Önkormányzati Főosztály

SZERKESZTI:

az Önkormányzati Hírlevél szerkesztőbizottsága

ELÉRHETŐSÉGEK:

CÍM:

Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium,
Önkormányzati Főosztály
1358 Budapest, Pf. 19.

E-MAILCÍM:

onkormanyzati_hirlevel@ktm.gov.hu

TELEFON:

+36 1 795 1835

INGYENES, ELEKTRONIKUS FOLYÓIRATUNK ELÉRHETŐSÉGEINKEN IGÉNYELHETŐ.